

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.005.01.2017

P/17/077

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/077 – Zarządzanie zielenią miejską
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Piotr Smyrak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/99/2017 z dnia 15 maja 2017 r. 2. Zbigniew Polak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/147/2017 z dnia 10 lipca 2017 r. 3. Agata Brzeska-Lebiecka, doradca prawny, legitymacja służbowa nr 16104 ¹ . (dowód: akta kontroli str. 1-2, 3-4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków (Urząd lub UMK)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Majchrowski, Prezydent Miasta Krakowa (Prezydent)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Prowadzone w badanym okresie³ działania w obszarze planowania, kształtowania i ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy, utrzymania i urządzania terenów zieleni miejskiej oraz edukacji w zakresie ochrony przyrody zapewniły skuteczne zarządzanie zielenią w Gminie Miasta Krakowa.

W dokumentach strategicznych Miasta, tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (mpzp) oraz gminnym programie ochrony środowiska, uwzględniono zagrożenia dotyczące terenów zieleni.

W stosunku do całkowitej powierzchni gminy udział terenów zieleni i wód dla obszarów objętych mpzp w 2016 r. wynosił 13,5% i spadł w porównaniu do 2014 r. o 0,4 punktu proc. Udział terenów zieleni i wód dla obszarów objętych mpzp stanowił 35,5% terenów zaplanowanych na ten cel w studium. W 2016 r. podjęto prace nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla 215 obszarów przyrodniczych miasta Krakowa (ponad 10% powierzchni miasta), co NIK ocenia pozytywnie. Celem tego planu jest ochrona terenów zieleni wskazanych w Studium przed presją inwestycyjną.

NIK ocenia jako dobre praktyki uchwalenie i wdrożenie *Standardów zakładania i pielęgnacji podstawowych rodzajów terenów zieleni w mieście*, powołanie Zespołu Zadaniowego ds. ochrony zieleni oraz podjęcie prac dotyczących opracowania dokumentu „Kierunki rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2017-2030”.

Utrzymaniem i zagospodarowaniem terenów zieleni zajmowała się odrębna jednostka – Zarząd Zieleni Miejskiej, w której utworzono stanowisko Miejskiego Architekta Krajobrazu. W kontrolowanym okresie powierzchnia terenów zieleni co prawda nie uległa zwiększeniu, jednakże podejmowane działania przyczyniły się nie tylko do utrzymania dotychczasowego

¹ Zgodnie z postanowieniami art. 30 ust. 2 i art. 66a pkt 4 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2017 r. poz. 524; dalej: ustawa o NIK) doradca prawny NIK przeprowadza kontrolę na podstawie legitymacji służbowej.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

³ Kontrolą objęto okres 2015-2017 (I kwartał). Badania dotyczyły również działań wcześniejszych i późniejszych, których skutki miały wpływ na realizację działań w okresie objętym kontrolą.

obszaru, ale także poprawy jego funkcjonalności i podniesienia atrakcyjności dla mieszkańców.

Miasto wypełniało ustawowy obowiązek kształtowania właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody. NIK ocenia jako dobrą praktykę podjętą w 2017 r. kampanię informacyjną, która ma zachęcać mieszkańców Krakowa do prowadzenia racjonalnej wycinki drzew oraz kształtowania odpowiedniej postawy społeczeństwa wobec zieleni.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie, kształtowanie i ochrona terenów zieleni przed presją zabudowy

Opis stanu faktycznego

Powierzchnia Krakowa wyniosła 32 690 ha, w tym powierzchnia terenów należących do zasobu nieruchomości gminy stanowiła odpowiednio 20,5% w 2014 r. (6 701 ha), 20,6% w 2015 r. (6 747 ha) i 20,9% w 2016 r. (6 827 ha).

(dowód: akta kontroli str. 501)

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. liczba ludności w Mieście wyniosła 675 086 osób i w porównaniu do tego roku zwiększyła się odpowiednio do: 682 944 osób w 2015 r. (wzrost o 7 858 osób, tj. 1,2%), 690 931 osób w 2016 r. (15 845 osób, tj. 2,3%) oraz 699 196 osób według stanu na 31 marca 2017 r. (24 110 osób, tj. 3,6%).

(dowód: akta kontroli str. 502)

Powierzchnie poszczególnych użytków gruntowych⁴ dla obszaru całego Miasta i udział w tych powierzchniach użytków będących własnością lub w użytkowaniu Miasta kolejno w latach 2014, 2015 i 2016 wyniosły:

- grunty orne: 15 204 ha, 15 055 ha i 14 969 ha, z tego odpowiednio 9,6%, 9,6% i 10% należące do Miasta,
- grunty leśne: 1 747 ha, 1 753 ha i 1 720 ha, z tego odpowiednio 53,1%, 52,9% i 53,2% należące do Miasta,
- grunty zabudowane i zurbanizowane: 10 927 ha, 11 076 ha i 11 172 ha, z tego odpowiednio 24,4%, 24,1% i 23,9% należące do Miasta,
- tereny komunikacyjne: 3 561 ha, 3 554 ha i 3 575 ha, z tego odpowiednio 39,1%, 40,4% i 41,5% należące do Miasta,
- użytki ekologiczne: 63 ha, 64 ha i 64 ha, z tego 98,4% należące do Miasta,
- grunty pod wodami: 581 ha, 587 ha i 590 ha, z tego odpowiednio 6,4%, 6,3% i 6,4% należące do Miasta,
- tereny różne 600 ha, 601 ha i 600 ha, z tego odpowiednio 25,0%, 26,1% i 26,5% należące do Miasta.

Powierzchnia terenów rekreacyjno-wypoczynkowych w Krakowie wyniosła 891 ha w 2014 r. i wzrosła do 901 ha w 2015 oraz 909 ha 2016 r. Około 70% tych terenów stanowiło własność Miasta lub było w jego użytkowaniu (70,0% w 2014 r., 69,9% w 2015 r. i 70,2% w 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 580-593, 595-596)

Strategia Rozwoju Krakowa (SRK) przyjęta została w 2005 r.⁵

Dla urzeczywistnienia określonej w Strategii wizji rozwoju Krakowa⁶ wskazano w niej na trzy równorzędne cele strategiczne:

- I – Kraków miastem przyjaznym rodzinie, atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pobytu;
- II – Kraków miastem konkurencyjnej i nowoczesnej gospodarki;
- III – Kraków europejską metropolią o ważnych funkcjach nauki, kultury i sportu.

⁴ Według danych z ewidencji gruntów i budynków.

⁵ Uchwała Nr LXXV/742/05 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 kwietnia 2005 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Krakowa.

⁶ Kraków miastem obywatelskim, zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców i zrównoważony rozwój – europejską metropolią, konkurencyjnym ośrodkiem nowoczesnej gospodarki opartej na potencjale naukowym i kulturowym.

Dla ich uszczegółowienia przyjęto katalogi celów operacyjnych, w tym – w ramach celu strategicznego I – cel operacyjny I-1 *Poprawa stanu środowiska przyrodniczego*. W ramach realizacji tego celu wskazano m.in. na konieczność zabezpieczenia terenów o dużych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych, utrzymania różnorodności przyrodniczej oraz rekultywacji terenów zdegradowanych. Podkreślono również wagę edukacji ekologicznej, wpływającej na podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Dla realizacji celów operacyjnych w Strategii zestawiono programy sektorowe – podstawowe i wspierające⁷. Zamieszczono również katalog priorytetowych projektów inwestycyjnych, w tym zadanie *Ochrona i kształtowanie zieleni miejskiej* z szacunkowym kosztem 49 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

W 2013 r. podjęto decyzję o aktualizacji SRK⁸, która była podyktowana przede wszystkim zmieniającymi się uwarunkowaniami społecznymi i gospodarczymi oraz nowymi jakościowo wymogami wynikającymi z przyjętych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym i regionalnym. Z harmonogramu prac nad Strategią⁹ wynikało, że opracowanie wersji ostatecznej projektu Strategii miało nastąpić w czerwcu 2014 r.

Dyrektor Wydziału Rozwoju Krakowa wyjaśnił m.in., że:

- wskazany w harmonogramie termin opracowania ostatecznej wersji Strategii został określony jako „przewidywalny”,
- równolegle z pracami nad Strategią trwały prace nad tworzeniem tak fundamentalnych z punktu widzenia programowania rozwoju w jednostkach samorządu terytorialnego aktów, jak:
 - „Krajowa Polityka Miejska 2012”, przyjęta uchwałą Rady Ministrów w dniu 20 października 2015 r.; przedstawione w tym dokumencie rozwiązania ustrojowe, jak i wdrożone mechanizmy związane ze Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi, stanowiły jedno z fundamentalnych orientacji strategicznych dla zdefiniowania pryncypiów niezwykle ważnej dla Krakowa kwestii metropolitalności;
 - nowa ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, determinująca politykę rozwoju Miasta Krakowa w zakresie rewitalizacji najbardziej zdegradowanych obszarów;
 - nowa ustawa z dnia 9 października 2015 r. o związkach metropolitalnych, bardzo istotnie zmieniająca system prawa samorządu terytorialnego, która weszła w życie 1 stycznia 2016 r.
- zapisy ww. aktów w sposób znaczący wpłynęły na treść opracowywanego projektu Strategii;
- równolegle prowadzony był projekt „SMART_KOM. Kraków w sieci inteligentnych miast”, stanowiący wspólne przedsięwzięcie Krakowskiego Parku Technologicznego, Województwa Małopolskiego, Urzędu Miasta Krakowa oraz dwóch partnerów zagranicznych; jego kluczowym założeniem było opracowanie „Mapy drogowej dla inteligentnych rozwiązań w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym” w duchu komplementarności z dokumentami strategicznymi, w tym Strategią Rozwoju Krakowa;
- powyższe czynniki spowodowały konieczność podjęcia dodatkowych działań w trybie partycypacyjnym (spotkania warsztatowe, konsultacje eksperckie i uzgodnienia wewnątrzurzędowe), a tym samym konieczność weryfikacji harmonogramu prac nad Strategią.

(dowód: akta kontroli str. 481-482)

Program Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa (POŚ) przyjęty został w 2012 r.¹⁰

⁷ Cel operacyjny I-1 – programy podstawowe: Program ochrony środowiska; Program gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Kraków; Plan strategiczny Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania; programy wspierające: Roczny program współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego; Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; Program rewitalizacji terenów poprzemysłowych; Program ochrony i kształtowania przestrzeni publicznych.

⁸ W dniu 23 lipca 2013 r. Prezydent Miasta Krakowa wydał zarządzenie nr 2180/2013 w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju Krakowa, a w dniu 13 września 2013 r. – zarządzenie nr 2664/2013 w sprawie przyjęcia założeń organizacyjno-metodologicznych do aktualizacji Strategii Rozwoju Krakowa. Obydwa zarządzenia dostępne pod adresem: https://www.bip.krakow.pl/?bip_id=1&mimi=12460.

⁹ Załącznik do zarządzenia nr 2664/2013 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 13 września 2013 r. w sprawie przyjęcia założeń organizacyjno-metodologicznych do aktualizacji Strategii Rozwoju Krakowa.

¹⁰ Załącznik nr 1 do uchwały nr LXI/863/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa na lata 2012-2015 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w 2011 r. oraz perspektywą na lata 2016-2019.

W POŚ omówiono główne kierunki rozwoju miasta, odwołując się m.in. do Strategii Rozwoju Krakowa z 2005 r. Wskazano, że z uwagi na częściową zmianę uwarunkowań rozwoju rozpoczęto prace nad aktualizacją SRK.

W POŚ przytoczono wizję miasta przedstawioną w SRK oraz służące jej realizacji cele strategiczne i wynikające z nich cele operacyjne – w tym cel operacyjny I-1 *Poprawa stanu środowiska*. Równocześnie wskazano na konieczność uwzględnienia w nowej strategii rozwoju Miasta kierunków działań określonych w POŚ, szczególnie w zakresie zrównoważonego wykorzystania potencjału ekologicznego Krakowa.

W POŚ uwzględniono zagadnienia dotyczące terenów zieleni – wśród pięciu priorytetowych problemów środowiskowych wskazano na *niedostateczną dbałość o potencjał środowiskowy w postaci zieleni miejskiej, przyrody i uzdrowiska*¹¹. Wśród najważniejszych problemów w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu wymieniono m.in.: zagrożenia siedlisk na obszarach Natura 2000, brak spójnej polityki rozwoju terenów zieleni, zagospodarowanie terenu prowadzące do przerywania korytarzy ekologicznych, czynniki formalno-prawne i finansowe blokujące proces zalesiania, brak planów zagospodarowania przestrzennego na części obszarów cennych przyrodniczo, brak wystarczającej ilości i jakości zabiegów pielęgnacyjnych i agrotechnicznych, poprawiających warunki siedliskowe roślinności rosnącej w niesprzyjających warunkach.

Wśród wyznaczonych w POŚ priorytetów ochrony środowiska wskazano m.in. na *wykorzystanie potencjału przyrody, zieleni i uzdrowiska dla poprawy komfortu życia mieszkańców, podniesienia atrakcyjności Krakowa i jego zrównoważonego rozwoju* oraz zdefiniowano cele do osiągnięcia: długo- i krótkoterminowe.

Cele długoterminowe to: ochrona i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów leśnych oraz utrzymanie, rozwój i przekształcenie w zintegrowany system terenów zieleni miejskiej, przy czym w ramach ostatniego z nich wyznaczono cele dodatkowe wraz z miarami ich realizacji¹².

Spśród ośmiu celów krótkoterminowych cztery zdefiniowano analogicznie do ww. celów dodatkowych w ramach celu długoterminowego: utrzymanie, rozwój i przekształcenie w zintegrowany system terenów zieleni miejskiej (z tymi samymi miarami realizacji).

Proponowana w POŚ proponowana koncepcja rozwoju terenów zieleni w Mieście opiera się na czterech podstawowych założeniach, tj. na:

- 1) spójnej, planowej i długoterminowej polityce rozwoju terenów zieleni;
- 2) integracji rozproszonej struktury zieleni w ciągły system;
- 3) tworzeniu nowych terenów zieleni miejskiej, w tym parków miejskich, wg *Listy rankingowej inwestycji miejskich i ochronie terenów cennych przyrodniczo*;
- 4) zachowaniu istniejących terenów zieleni miejskiej i ich rozwoju.

W POŚ przedstawiono również: propozycje zakresu Koncepcji Rozwoju Terenów Zieleni oraz propozycje działań w jej ramach, koncepcję oferty wypoczynkowej związanej z terenami zieleni w mieście, system zarządzania terenami zieleni w mieście¹³ oraz standardy zakładania i pielęgnacji terenów zieleni w mieście.

W załączniku do POŚ zamieszczono harmonogram rzeczowo-finansowy zadań przewidzianych do realizacji w latach 2012-2015 (z uwzględnieniem roku 2011) oraz w latach 2016-2019. Zostały w nim ujęte zadania mające służyć realizacji przyjętych w POŚ celów strategicznych (długoterminowych) i krótkoterminowych. Podkreślono przy tym, że przedstawione środki finansowe po roku 2012 mają charakter szacunkowy i wynikają

¹¹ Pozostałe problemy środowiskowe wskazane w POŚ to: zła jakość powietrza, uciążliwość hałasu komunikacyjnego, brak kompleksowego, systemowego rozwiązania w zakresie odwadniania miasta oraz zła jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

¹² PiK 5 Rozwój terenów zieleni miejskiej uwzględniający wartości przyrodnicze, kulturowe oraz dynamikę rozwoju miasta (miernik: zrealizowanie *Koncepcji rozwoju terenów zieleni miejskiej*), PiK 6 Sprawne zarządzanie terenami zieleni miejskiej (miernik: wdrożenie *Systemu zarządzania terenami zieleni miejskiej*), PiK 7 Zabezpieczenie prawne terenów poprzez objęcie ich odpowiednimi kategoriami sposobu użytkowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (miernik: uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich terenów objętych strefami parków rzecznych), PiK 8 Zabezpieczenie prawne terenów poprzez wykup i pozostawienie w zasobach Gminy gruntów pod zielenią miejską i cennych przyrodniczo (miernik: wykup wszystkich terenów objętych strefą zagospodarowania parków rzecznych oraz pozostałych terenów przeznaczonych na zielenią miejską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

¹³ System stworzony w oparciu o identyfikację zagrożeń i kierunków zmian zachodzących w zakresie terenów zieleni, tj. (a) brak spójnego systemu zarządzania zielenią miejską, (b) brak ogólnej inwentaryzacji zieleni miasta, (c) presję inwestycyjną na tereny niezagospodarowane, (d) długie i skomplikowane procedury w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację celów.

z prognoz finansowych lub określono je na podstawie dotychczasowych nakładów, a dla niektórych zadań ich wielkość będzie możliwa do oszacowania w terminie późniejszym, np. po opracowaniu koncepcji rozwoju terenów zieleni miejskiej.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

Ostatni raport z realizacji POŚ, opracowany przez Wydział Kształtowania Środowiska UMK, obejmuje lata 2014-2015. Załącznik nr 1 do Raportu stanowił harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska w latach 2014-2015, a załącznik nr 2 – zestawienie wskaźników monitorowania wdrażania POŚ w tych latach.

Według załącznika nr 1 nakłady poniesione w latach 2014 i 2015 na realizację celów operacyjnych wyniosły odpowiednio (w tys. zł):

- 1) *Utrzymanie i konserwacja zieleni miejskiej*: b.d.¹⁴ i 10 931 (z dopiskiem: ZZM);
- 2) *Zakładanie nowych terenów zieleni miejskiej*: b.d. i 89 664 (z dopiskiem: ZZM);
- 3) *Opracowanie koncepcji rozwoju i systemu zarządzania terenami zieleni miejskiej*: b.d. i 224,49 (z dopiskiem: WS);
- 4) *Utworzenie niezależnego stanowiska miejskiego architekta krajobrazu i nadanie mu kompetencji opisanych w rozdziale dotyczącym zarządzania terenami zieleni*: b.d. oraz 22,81 (z dopiskiem: WS) i 2,54 (z dopiskiem: ZZM);
- 5) *Wykonanie ogólnej inwentaryzacji terenów zieleni miejskiej oraz uszczegółowienie systemu informacji przestrzennej o te dane*: b.d. i b.d.;
- 6) *Zabezpieczenia gruntów strefy zagospodarowania i ochrony parków rzecznych poprzez objęcie ich miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego*: b.d. i b.d.;
- 7) *Zabezpieczenie pozostałych gruntów terenów zieleni miejskiej poprzez objęcie ich miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego*: b.d. i b.d.;
- 8) *Działania zmierzające do pozyskania i zachowania gruntów przeznaczonych na zieleni miejską w mpzp oraz w strefie zagospodarowania parków rzecznych*: 2 550,1 i 2 976,5 (ze wskazaniem zakupionych działek).

W załączniku nr 2 do Raportu przedstawiono wskaźniki monitorowania wdrażania POŚ – począwszy od roku bazowego, tj. 2011 – w tym 10 odnoszących się do ochrony zieleni, dla których wartość wyniosła – kolejno w 2014 i w 2015 roku¹⁵:

- 1) ▪ powierzchnia terenów zieleni miejskiej i lasów komunalnych – b.d.¹⁶ i 1447,11 z dopiskiem: *bez lasów*,
▪ udział w stosunku do powierzchni miasta – b.d. i 4,43,
▪ powierzchnia zieleni przypadająca na jednego mieszkańca – b.d. i 19,01,
- 2) ▪ powierzchnia parków miejskich – b.d. i 399,79,
▪ udział w powierzchni miasta (b.d. i 21);
- 3) ▪ powierzchnia zieleńców oraz zieleni osiedlowej, przyulicznej, ogrodów jordanowskich, cmentarzy komunalnych i terenów sportowych – b.d. i 1047,32,
▪ udział w powierzchni miasta – b.d. i 3,20;
- 4) ▪ roczne nakłady na zakładania i urządzenie obiektów z Listy Rankingowej Inwestycji Miejskich w zakresie zieleni – b.d. i 0;
- 5) ▪ powierzchnia gruntów będących w zarządzie miasta Kraków, znajdujących się w strefie zagospodarowania parków rzecznych – b.d. i odsyłacz do przypisu: *brak danych ZZM za rok 2015 (przejmowanie gruntów)*,
▪ udział w całkowitej powierzchni gruntów do wykupu pod strefę zagospodarowania parków rzecznych – jak przy wskaźniku dotyczącym powierzchni gruntów;
- 6) ▪ powierzchnia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących parki rzeczne oraz pozostałe tereny zieleni miejskiej – 2825,96 i 2645,19,
▪ udział w powierzchni miasta – 8,64 i 8,09;
- 7) ▪ roczne nakłady na wykup gruntów pod realizację terenów zieleni miejskiej – 2 550 145 zł i 2 976 518 zł,
▪ udział w budżecie miasta – 0,064 i 0,071;

¹⁴ Zapis b.d. każdorazowo oznacza, że w raporcie nie wpisano żadnych danych, tj. pozostawiono niewypełnione pola.

¹⁵ Dane za 2015 r. wymienione w punktach 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9 pochodziły z Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie i dotyczyły okresu od VII 2015 r.

¹⁶ Zapis b.d. każdorazowo oznacza, że w raporcie nie wpisano żadnych danych, tj. pozostawiono niewypełnione pola.

- 8) ▪ roczne nakłady na utrzymanie istniejących terenów zieleni miejskiej – b.d. i 10 930 874 zł,
▪ udział w budżecie miasta – b.d. i b.d. z odsyłaczem do przypisu: *brak danych z ZIKiT za I połowę 2015 – brak możliwości wyliczenia wskaźnika*;
- 9) ▪ roczne nakłady na zakładanie i utrzymanie istniejących terenów zieleni miejskiej – b.d. i 89 664 zł,
▪ udział w budżecie miasta – b.d. i b.d. z odsyłaczem do przypisu jw.;
- 10) ▪ powierzchnia terenów objętych ogólną inwentaryzacją zieleni i wprowadzonych do baz danych – b.d. i b.d.,
▪ udział w powierzchni terenów zieleni miejskiej (b.d. i b.d.).

Według Raportu oczekiwany trend zmian wszystkich ww. wskaźników w wyniku realizacji POŚ do 2019 roku to ich wzrost – bez określenia planowanej skali tego wzrostu.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

Dyrektor Wydziału Kształtowania Środowiska UMK wyjaśniła m.in., że:

- w roku 2016 raport obejmował lata 2014-2015 i sporządzony został na podstawie danych pozyskanych z wielu podmiotów, tj. wydziałów UMK, jednostek miejskich oraz wielu podmiotów zewnętrznych;
- pozyskanie danych z zakresu ochrony zieleni ze względu na zmiany kompetencyjne, tj. powstanie w lipcu 2015 r. Zarządu Zieleni Miejskiej, który przejął zadania z zakresu zieleni od Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu, stało się bardzo trudnym zadaniem;
- wynikało to z faktu przekazania wszystkich dokumentów dotyczących zieleni z ZIKiT-u do ZZM-u w lipcu 2015 r.;
- ZZM przed podaniem danych przeprowadził inwentaryzację przejmowanych terenów i te dane, które w jednoznaczny sposób można było umieścić w Raporcie zostały tam umieszczone;
- pełne dane znajdują się w kolejnym Raporcie za lata 2016-2017;
- w odniesieniu do wskaźnika *powierzchnia parków miejskich/udział w stosunku do powierzchni miasta* wkraść się błąd – zamiast 399,79/21 powinno być 399,79/1,20.

(dowód: akta kontroli str. 477-480)

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa (Studium) przyjęte zostało uchwałą z 2003 r.¹⁷, a następnie zmienione uchwałami z 2010 r.¹⁸ i 2014 r.¹⁹

W studium uwzględniono zagadnienia dotyczące terenów zieleni.

W tomie I *Uwarunkowania rozwoju* stwierdzono m.in., że *cele polityki przestrzennej Krakowa określono w nawiązaniu do celów strategicznych rozwoju Miasta. Polityka przestrzenna władz Miasta Krakowa została zatem skoncentrowana na tworzeniu warunków przestrzennych, dzięki którym cele i zadania wskazane w Strategii rozwoju będą mogły być osiągnięte z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz ukierunkowane na tworzenie ładu przestrzennego*. Jako jeden z trzech celów polityki przestrzennej Krakowa wskazano na tworzenie warunków przestrzennych umożliwiających stałą poprawę jakościową zamieszkania, pracy i rekreacji w mieście, którego realizacja uwarunkowana jest poprawą jakościową środowiska zamieszkania, w tym m.in. środowiska przyrodniczego.

W Studium przedstawione zostały stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego Krakowa, w tym system przyrodniczy miasta – omówiono powiązania przyrodnicze, wartość przyrodniczą roślinności Krakowa, główne zbiorowiska roślinne, faunę Krakowa oraz parki i inne tereny zieleni urządzonej.

Wśród zagrożeń naturalnych i antropogenicznych dla środowiska Miasta wskazano m.in. na presję urbanizacyjną związaną z rozszerzającą się strefą zabudowy i ograniczaniem powierzchni i możliwości funkcjonowania terenów zieleni, co powoduje fragmentację korytarzy

¹⁷ Uchwała Nr XII/87/03 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 kwietnia 2003 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa.

¹⁸ Uchwała Nr XCIII/1256/10 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa w rejonie Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach oraz przyjęcia tekstu jednolitego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa wynikającego z tej zmiany Studium.

¹⁹ Uchwała Nr CXII/1700/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 lipca 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa.

ekologicznych i odcinanie ekosystemów od ich przyrodniczego zaplecza. Podkreślono, że głównymi problemami dla roślin egzystujących w środowisku miejskim jest kseryzacja (susza) i toksyzacja praktycznie wszystkich elementów ożywionych i nieożywionych środowiska miejskiego. W konkluzji stwierdzono, że jakość zieleni miejskiej i ekosystemu miasta warunkowana jest planistycznym ograniczaniem do niezbędnego minimum presji urbanizacyjnej na tereny jeszcze niezabudowane.

W II tomie *Studium Zasady i kierunki polityki przestrzennej* określono m.in. zasady i cele polityki przestrzennej. Wśród głównych zasad – zasadę ochrony i uwzględnienia wartości wysoko cenionych, a także zasadę klarownego podziału na tereny zabudowane i tereny wyłączone z zabudowy²⁰. Podkreślono, że w integrowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej ważną rolę odgrywać będzie system zieleni, zwłaszcza parków rzecznych, oraz sieć przestrzeni publicznych.

W części poświęconej kierunkom zmian struktury funkcjonalnej Miasta wskazano, że *struktura przestrzenna zieleni miejskiej winna być oparta o istniejące i planowane parki miejskie [...], system parków rzecznych oraz sieć linearnych połączeń zieleni, stanowiącą tzw. linearne parki (np. Młynówka Królewska) oraz sieć ulic obudowanych zielenią urządzoną – tzw. „zielonych alei”*. System tych linearnych połączeń winien być rozbudowywany, tak by poprzez te ciągi zieleni poprawić funkcjonowanie przyrodniczych obszarów w zwartej zabudowie miejskiej a także umożliwić przemieszczanie się mieszkańców i użytkowników miasta pomiędzy terenami zieleni w celach rekreacji i wypoczynku.

Jako nadrzędny cel ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego na terenie Miasta przyjęto [...] stworzenie takich warunków gospodarowania środowiskiem, które spełnią wymogi zrównoważonego rozwoju, a także zapewnią wyższą jakość życia mieszkańców i zwiększą atrakcyjność turystyczną Miasta, przy zabezpieczeniu środowiska przyrodniczego dla przyszłych pokoleń.

Sformułowano również zasady polityki przestrzennej w zakresie kształtowania systemu przyrodniczego i ochrony wartości przyrodniczych, w tym m.in.:

- zachowanie niezabudowanych terenów tworzących system przyrodniczy Miasta,
- zwiększanie lesistości,
- zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego, korytarzy ekologicznych i możliwości migracji w obrębie Miasta i połączeń z terenami sąsiednimi,
- realizacja *Kompleksowego programu rozwoju zieleni miejskiej dla Krakowa* oraz ujętej w POŚ *Koncepcji rozwoju i systemu zarządzania terenami zieleni miejskiej*,
- kształtowanie terenów zieleni urządzanej z uwzględnieniem współczesnych trendów w architekturze krajobrazu oraz wysokich standardów jakościowych materiału stosowanego do nasadzeń i proponowanych rozwiązań projektowych.

Obok obszarów o ustanowionej ochronie prawnej oraz proponowanych do objęcia taką ochroną w Studium wymieniono tereny, które należy uwzględnić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w tym m.in. 7 parków rzecznych²¹ (istniejących i planowanych) oraz 57 terenów zieleni parkowej (istniejących i planowanych).

(dowód: akta kontroli str. 9-16)

W odniesieniu do wskazanych w Studium terenów, które należało uwzględnić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dyrektor Biura Planowania Przestrzennego wyjaśniła:

[...] Studium [...] wskazuje (jako propozycję do objęcia ochroną) szereg terenów zielonych zlokalizowanych w granicach miasta Krakowa. Wśród nich jest m.in. 7 obszarów istniejących i planowanych parków rzecznych oraz 57 obszarów w postaci istniejących, realizowanych, jak i planowanych parków. Z uwagi na fakt, iż polityka przestrzenna miasta w sposób szczególny kładzie nacisk na ochronę terenów zielonych i cennych przyrodniczo, przeważająca część parków rzecznych, jak i terenów stanowiących obecnie lub w przyszłości parki miejskie, jest już w całości lub w znacznym stopniu objęta ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

²⁰ Wyznaczono sztywną granicę terenów przeznaczonych do zabudowy jako wytyczną dla realizacji polityki przestrzennej w ramach planów miejscowych.

²¹ Wisły, Prądnika, Rudawy, Wilgi, Dłubni, Potoku Kościelnickiego oraz Drwinki i Serafy.

Ponadto należy podkreślić istotną rolę procedowanego obecnie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dla wybranych obszarów przyrodniczych miasta Krakowa”, do którego przystąpiono uchwałą Nr LV/1124/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 października 2016 r. Podjęcie prac nad tym planem jest efektem prowadzonej polityki przestrzennej miasta i wynika z potrzeby i konieczności ochrony terenów wskazanych w Studium do ochrony przed zabudową. Przyszły plan zahamuje presję inwestycyjną, którą stale daje się zauważyć na obszarach niewskazanych do zainwestowania.

Przedmiotowy plan miejscowy obejmuje swoimi granicami 215 obszarów o łącznej powierzchni ok. 3 322 ha, co stanowi ponad 10% powierzchni miasta. W skład wskazanych obszarów wchodzi teren nieobjęty dotychczas miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, na których w dokumencie Studium wskazano kategorie terenów przyrodniczych, tj.: tereny zieleni nieurządzonej – oznaczone symbolem ZR, tereny zieleni urządzonej – oznaczone symbolem ZU oraz tereny wód powierzchniowych śródlądowych – oznaczone symbolem W.

Należy więc uznać, iż miasto, w zakresie objęcia planami miejscowymi i ochrony terenów cennych przyrodniczo, w sposób konsekwentny i zdeterminowany, dąży do pełnej realizacji zapisów Studium. Uchwalenie obecnie procedowanych planów miejscowych pozwoli uznać, iż zapisy w Studium w przedmiotowym zakresie zostały zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 472-476)

Według sprawozdań PZP-1 *Planowanie przestrzenne w gminie* za lata 2014-2016²² przeznaczenie terenów w Studium pod poszczególne funkcje nie zmieniało się i było następujące: 9,6% (3 138 ha²³) – tereny mieszkaniowe wielorodzinne, 25,4% (8 303 ha) – tereny mieszkaniowe jednorodzinne, 13,9% (4 544 ha) – tereny usługowe, 3,6% (1 177 ha) – tereny produkcyjne, 6,0% (1 961 ha) – tereny komunikacyjne, 1,3% (425 ha) – tereny infrastruktury technicznej, 38,1% (12 455 ha) – tereny zieleni i wód, 2,1% (686 ha) – tereny inne.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

Inspektor z Pracowni Prac Studialnych w Biurze Planowania Przestrzennego Urzędu²⁴ wyjaśnił, że podaną w sprawozdaniach powierzchnię terenów wskazanych do sporządzenia planów miejscowych uzyskano w wyniku pomiaru powierzchni w części graficznej Studium na planszy K6 *Planowanie miejscowe i programy operacyjne*. W odniesieniu do przedstawionej w sprawozdaniach PZP-1 struktury terenów Gminy Kraków wg ich przeznaczenia stwierdził, że przyporządkowania dokonano na podstawie pomiaru powierzchni odpowiednich terenów na planszy K1 *Struktura przestrzenna – kierunki i zasady rozwoju*, która wyznacza poszczególne kategorie terenów. Dodał, że w przypadku terenów o mieszanej kategorii przeznaczenia w Studium przyjęto, że:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej niskiej intensywności MNW przyporządkowano do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy usługowej oraz zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej UM przyporządkowano do terenów zabudowy usługowej.

(dowód: akta kontroli str. 484-484)

Na terenie Miasta w 2014 r. obowiązywało 137 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp), w 2015 r. – 136, a w 2016 – 145 mpzp. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. powierzchnia Miasta objęta mpzp wyniosła 15 905 ha i stanowiła 48,7% powierzchni Miasta. W porównaniu do 2014 r. powierzchnia objęta mpzp zmniejszyła się o 265 ha, tj. 1,6%.

Dyrektor Biura Planowania Przestrzennego wyjaśniła, że w 2015 r. w wyniku postępowań sądowych stwierdzono nieważność dwóch miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 522, 449-452)

²² Dział 1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

²³ Wyliczenia powierzchni przeznaczenia terenów pod poszczególne funkcje dokonano w oparciu o wskaźniki procentowe ze sprawozdań oraz przyjętą powierzchnię Miasta, tj. 32 690 ha.

²⁴ Sporządzający sprawozdania PZP-1 za lata 2015-2016.

Uwzględnienie zagadnień dotyczących zieleni, terenów zieleni i zadrzewień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeanalizowano na próbie 10 planów miejscowych obszarów: Park Aleksandry²⁵, Żabiniec - Południe²⁶, Płaszów - Rybitwy²⁷, Bieńczyce - Osiedle²⁸, Prądnik Czerwony - Północ²⁹, Rynek Krowoderski³⁰, Nowa Huta Przyszłości - Przylasek Rusiecki³¹, Młynówka Królewska - Grottgera II³², Bronowice - Wesele³³, Grzegórzki - Rejon ulicy Skrzatów³⁴.

W 9 planach (bez planu dla obszaru Płaszów – Rybitwy) określono cel ich uchwalenia, np. *ochrona środowiska przyrodniczego doliny potoku Biezanowskiego* (Park Aleksandry), *zapewnienie prawidłowego funkcjonowania istniejących osiedli w dostosowaniu do istniejących standardów poprzez (m.in.) ochronę Plant Bieńczyckich i zapewnienie odpowiedniej ilości terenów zielonych* (Bieńczyce Osiedle), *ochrona interesu publicznego w zakresie (m.in.) ochrony istniejących zespołów zieleni* (Prądnik Czerwony Północ).

Ustalenia planów związane z terenami zieleni polegały m.in. na:

- wyznaczeniu terenów zieleni urządzonej, zieleni izolacyjnej, zieleni towarzyszącej ciekom wodnym, zieleni fortecznej, zieleni towarzyszącej zabudowie itd.,
- ustaleniu zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, w tym np. zakazu likwidacji przydrożnych i nadwodnych zadrzewień (o ile nie wynika to z potrzeb np. bezpieczeństwa ruchu drogowego, ochrony przeciwpowodziowej itp.); ustaleniu strefy kształtowania systemu przyrodniczego, w której działalność inwestycyjna podporządkowana jest ochronie przyrodniczej (w terenach budowlanych tereny objęte strefą winne posiadać min. 70% terenu biologicznie czynnego); ustaleniu na terenach zabudowy usługowej i mieszkaniowej strefy zieleni z zakazem nasadzeń drzew z gatunków innych niż rodzime, lokalizacji budynków oraz realizacji miejsc parkingowych;
- ustaleniu zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, w tym np. wprowadzenie niskich zadrzewień i zakrzewień wzdłuż dróg publicznych; nakaz kształtowania w terenach przeznaczonych pod zabudowę usługową i usługowo-mieszkaniową przestrzeni publicznych w powiązaniu z ogólnodostępną zielenią urządzoną; wskazaniu, że wnętrza kwartałów zabudowy wymagają kształtowania jako tereny zieleni urządzonej; oznaczeniu na rysunku planu drzew podlegających ochronie;
- wyznaczeniu w ustaleniach szczegółowych dla poszczególnych terenów obowiązujących wskaźników intensywności zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej.

Według mpzp podział funkcjonalno-przestrzenny Miasta w poszczególnych latach 2015-2016 przedstawiał się następująco:

- tereny zabudowy mieszkaniowej zajmowały powierzchnię odpowiednio: 3 951,5 ha (25,1% powierzchni objętej planami) i 4 039,9 ha (25,4%),
- tereny zabudowy usługowej – odpowiednio: 1 527,1 ha (9,7%) i 1 590,5 ha (10%),
- tereny użytkowane rolniczo – odpowiednio: 3 195,8 ha (20,3%) i 3 165,1 ha (19,9%),
- tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej – odpowiednio: 771,4 ha (4,9%) i 763,4 ha (4,8%),
- tereny zieleni i wód – odpowiednio: 4 392,3 ha (27,9%) i 4 421,6 ha (27,8%),
- tereny komunikacji – 1 700,2 ha (10,8%) i 1 717,7 (10,8%),
- tereny infrastruktury technicznej – 204,7 ha (1,3%) i 206,8 (1,3%).

²⁵ Uchwała Nr LVII/733/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Park Aleksandry" (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 741, poz. 5231).

²⁶ Uchwała Nr LII/688/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 11 lipca 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Żabiniec - Południe" (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2012 r. poz. 3652).

²⁷ Uchwała Nr LXI/859/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Płaszów - Rybitwy" (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2012 r. poz. 6544).

²⁸ Uchwała Nr LXX/1007/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Bieńczyce - Osiedle" (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2013 r. poz. 2746).

²⁹ Uchwała Nr LXXXIII/1262/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Prądnik czerwony - Północ" (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2013 r. poz. 5833).

³⁰ Uchwała Nr XLVII/864/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Rynek Krowoderski" (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2016 r. poz. 4049).

³¹ Uchwała Nr LI/939/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Nowa Huta Przyszłości - Przylasek Rusiecki" (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2016 r. poz. 5207).

³² Uchwała Nr LIV/1096/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 października 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Młynówka Królewska - Grottgera II" (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2016 r. poz. 6007).

³³ Uchwała Nr LV/1125/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 października 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Bronowice - Wesele" (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2016 r. poz. 6130).

³⁴ Uchwała Nr LXXIX/1939/17 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Grzegórzki - Rejon ulicy Skrzatów" (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2017 r. poz. 4829).

W stosunku do całkowitej powierzchni gminy udział terenów zieleni i wód dla obszarów objętych mpzp w 2016 r. wynosił 13,5% i spadł w porównaniu do 2014 r. o 0,4 punktu proc. Udział terenów zieleni i wód dla obszarów objętych mpzp stanowił 35,5% terenów zaplanowanych na ten cel w studium.

Dyrektor Biura Planowania Przestrzennego wyjaśniła, że spadek udziału powierzchni terenów zieleni i wód objętych mpzp wynikał ze stwierdzenia nieważności trzech miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 501, 509, 522, 449-453)

Wydział Architektury i Urbanistyki UMK przedłożył dwie decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, których przedmiotem były zamierzenia inwestycyjne związane z terenami zieleni – parkami, a wydane zostały w okresie objętym kontrolą:

- 1) decyzja z 25 maja 2016 r.³⁵, ustalająca lokalizację inwestycji celu publicznego dla zamierzenia inwestycyjnego pn. „Rewitalizacja Parku Duchackiego [...]”;

Zakres zamierzenia obejmował m.in. przebudowę i nadbudowę starego dworu w celu adaptacji kompleksu budynków na potrzeby siedziby Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie, w tym prowadzenia działalności kulturalnej i usługowej, a także zagospodarowanie terenu parku wraz z budową obiektów i urządzeń towarzyszących (m.in. budowa pomostów drewnianych w celu prowadzenia rekreacyjnej komunikacji pieszej, budowa ciągów pieszych, schodów terenowych, pochylni dla niepełnosprawnych i placów rekreacyjnych, budowa placu zabaw dla dzieci, siłowni zewnętrznej, altany, elementów małej architektury, budowa parkingów).

Wnioskodawcą była gmina Kraków – Zarząd Infrastruktury Komunalnej w Krakowie, a powierzchnia terenu objętego wnioskiem wynosiła 3,26 ha. Teren inwestycji położony jest w rejonie ulicy Estońskiej w dzielnicy XI Podgórze Duchackie.

(dowód: akta kontroli str. 197-231)

- 2) decyzja z 19 sierpnia 2016 r., ustalająca lokalizację inwestycji celu publicznego dla zamierzenia inwestycyjnego pn. „Budowa Parku Kultur Regionu Tajemniczy Ogród [...]”;

Zakres zamierzenia obejmował m.in. budowę pawilonu wielofunkcyjnego oraz zagospodarowanie terenu parku wraz z budową obiektów i urządzeń towarzyszących (m.in. budowa ciągów pieszych, schodów terenowych, pochylni dla niepełnosprawnych, stref rekreacyjnych, wydzielonych stref dla psów, budowa placu zabaw dla dzieci, boiska wielofunkcyjnego, poidelka, ściany do graffiti, siłowni zewnętrznej, elementów małej architektury, budowa oświetlenia parku, budowa drogi dojazdowej oraz przebudowa i rozbudowa parkingów).

Wnioskodawcą była gmina Kraków – Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie, a powierzchnia terenu objętego wnioskiem wynosiła 1,02 ha³⁶. Teren inwestycji położony jest w rejonie ulicy Reduta w dzielnicy III Prądnik Czerwony³⁷.

(dowód: akta kontroli str. 145-196)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. tereny zieleni³⁸ w Mieście obejmowały obszar 1 667,4 ha, z tego: parki spacerowo-wypoczynkowe – 470,5 ha (co stanowiło 28,2% terenów zielonych ogółem); zieleńce – 301,6 ha (18%), zieleń uliczna – 603,2 ha (36,2%); tereny zieleni osiedlowej – 157 ha (9,4%) oraz cmentarze – 135,1 ha (8,1%). Powierzchnia terenów zieleni w porównaniu do 2014 r. zmniejszyła się o 9,75 ha (0,6%) i stanowiła 5,1% powierzchni Miasta. W sprawie różnic w poszczególnych powierzchniach terenów zieleni w latach 2014-2016, wymienionych w sprawozdaniach SG-01, Dyrektor Wydziału Kształtowania Środowiska UMK wyjaśniła, że do 2015 r. dane wpisywano na podstawie informacji uzyskanych z Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu. Po powołaniu Zarządu Zieleni Miejskiej przeprowadzona została inwentaryzacja oraz założona ewidencja terenów zieleni i na tej podstawie wpisywano dane do formularza.

³⁵ Znak AU-02-1.6.6733.61.2016.DPO.

³⁶ Tak we wniosku. Równocześnie we wniosku wskazano, że teren parku wynosić będzie 7,76 ha (zgodnie z powierzchnią działki), a na etapie projektu wykonawczego zostanie zwiększony do 7,88 ha).

³⁷ Od wschodniej strony teren zamierzenia inwestycyjnego w niewielkim zakresie obejmuje również działki zlokalizowane w dzielnicy XV Mistrzejowice (działki użytkowane jako parkingi).

³⁸ Do terenów zieleni zaliczono: parki spacerowo-wypoczynkowe, zieleńce, zieleń uliczną, tereny zieleni osiedlowej, oraz cmentarze na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu GUS SG-01 Statystyka gminy: leśnictwo i ochrona środowiska.

W kontrolowanym okresie wskaźniki dotyczące terenów zieleni przypadające na jednego mieszkańca wynosiły: dla terenów zieleni urządzonej³⁹ – 25 m² w 2015 r. i 24 m² w 2016 r., dla lasów⁴⁰ – 26 m² w 2015 r. i 25 m² w 2016 r. Ogólna powierzchnia zieleni⁴¹ przypadająca na jednego mieszkańca wynosiła 50 m² w 2015 r. i 49 m² w 2016 r. W stosunku do 2014 r. wskaźnik ogólnej powierzchni zieleni przypadającej na 1 mieszkańca zmniejszył o 2 m² (2,6%), co było spowodowane wzrostem liczby ludności oraz zmniejszeniem się powierzchni gruntów zadrzewionych i zakrzewionych zaliczanych do gruntów leśnych.

W latach 2015-2016 nasadzono – wg sprawozdań GUS SG-01 leśnictwo i ochrona przyrody – łącznie 3 641 drzew i 107 683 krzewy, z tego w 2015 r. 2 140 drzew i 30 634 krzewów, tj. o odpowiednio 16,5% mniej i 21% więcej w porównaniu do 2014 r., i w 2016 r. 1 501 drzew i 77 049 krzewów, tj. o 30% mniej i 151,5% więcej w porównaniu do 2015 r. Łączna liczba usuniętych drzew wynosiła 2 516. W efekcie w tych latach posadzono o 44,7% więcej drzew w stosunku do usuniętych.

Ochroną przyrody w postaci pomników przyrody na koniec 2016 r. objęto 273 pojedynczych drzew i jedną aleję, przy czym liczba pojedynczych drzew zmniejszyła się o 3 w porównaniu do lat 2014-2015. Dyrektor Wydziału Kształtowania Środowiska UMK wyjaśniła, że zniesienie form ochrony przyrody wynikało ze złamania się jednego drzewa podczas wichury oraz ze względu na stan zdrowotny oraz lokalizację przy ciągu komunikacyjnym pozostałych dwóch drzew. Stan drzew został udokumentowany w specjalistycznym opracowaniu dendrologicznym.

Na obszarze Krakowa zarejestrowano 12 użytków ekologicznych o powierzchni 106,51 ha, 5 rezerwatów przyrody o powierzchni 48,5 ha, 4 parki krajobrazowe o powierzchni 4 759,01 ha i 3 obszary Natura 2000 o powierzchni 385 ha.

(dowód: akta kontroli str. 30-59, 525-530, 532, 580-585)

W latach 2015-2017 (I kw.) gmina Kraków nabywała nieruchomości na potrzeby urządzania terenów zieleni – ogółem 39,3 ha za łączną kwotę 41 125,5 tys. zł, z tego na terenie Krowodrzy (dzielnice IV-VII) – 0,8 ha za 2 991,4 tys. zł oraz na terenie Podgórza (dzielnice VIII-XIII) – 38,5 ha za 38 134,1 tys. zł.

W podanej powierzchni gruntów wykazano także powierzchnię nieruchomości nabytych w wyniku umów zamiany, bez wydatkowania środków finansowych ze strony gminy Kraków, wchodzących w zakres urzadzonego Parku św. Wincentego á Paulo w dzielnicy V Krowodrza:

- w roku 2015 dwóch działek o łącznej powierzchni 0,2257 ha,
- w roku 2016 jednej działki o powierzchni 0,0279 ha.

(dowód: akta kontroli str. 17-22, 531)

Zarządzeniem nr 2320/2015 z 28 sierpnia 2015 r. Prezydent Miasta Krakowa powołał Zespół Zadaniowy ds. opracowania Kierunków Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie na lata 2017-2030⁴².

Zadaniem zespołu jest opracowanie Kierunków Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie na lata 2017-2030, jako spójnej, planowej i długoterminowej polityki rozwoju terenów zieleni, opartej na następujących założeniach:

- 1) integracji rozproszonej struktury zieleni w ciągły system;
- 2) tworzenia nowych terenów zieleni miejskiej i ochrona terenów cennych przyrodniczo;
- 3) zachowania istniejących terenów zieleni miejskiej i ich rozwój;
- 4) usprawnienia zarządzania terenami zieleni w Krakowie.

Jednostką opracowującą dokument jest Zespół Projektowy w Wydziale Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa we współpracy z Miejskim Architektem Krajobrazu z Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie. W pracach uczestniczyli również eksperci zewnętrzni, m.in. z Politechniki Krakowskiej, Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, a także ww. przywołany Zespół Zadaniowy.

³⁹ Do zieleni urządzonej zaliczono tereny zieleni wymienione w sprawozdaniu GUS SG-01, tj. parki spacerowo-wypoczynkowe, zieleńce, zieleń uliczną, tereny zieleni osiedlowej, cmentarze.

⁴⁰ Powierzchnię lasów ustalono na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków.

⁴¹ Zaliczono do niej zieleni urządzonej oraz lasy.

⁴² Zarządzenie zmienione zarządzeniem nr 378/2016 Prezydenta Miasta Krakowa z 16 lutego 2016 r. Źródło: https://www.bip.krakow.pl/zarzadzenie/2015/2320/w_sprawie_powolania_Zespołu_Zadaniowego_ds._opracowania_Kierunkow_Rozwoju_i_Zarzadzania_Terenami_Zieleni_w_Krakowie_na_lata_2017_%E2%80%93_2030.html.

Stosownie do projektu dokumentu podstawą opracowania *Kierunków rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2017-2030* jest *Program Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa na lata 2012-2015 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w 2011 roku oraz perspektywą na lata 2016-2019* wraz z załącznikami, przyjęty uchwałą Nr LXI/863/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 21 listopada 2012 r. oraz zarządzenie Nr 2320/2015 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 28.08.2015 r. w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego ds. Opracowania Kierunków Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie na lata 2017-2030. Dokument realizuje także założenia Krajowej Polityki Miejskiej w odniesieniu do projektów ulepszania systemów zieleni miejskiej.

Cel nadrzędny opracowania to określenie spójnej, planowej i długoterminowej polityki rozwoju terenów zieleni w Krakowie, a cele szczegółowe, to:

- integracja rozproszonej struktury zieleni w ciągły system terenów powiązanych ciągami pieszo-rowerowymi i ciągami zieleni;
- zachowanie, rozwój i tworzenie nowych terenów zieleni publicznej spełniających potrzeby społeczne;
- ochrona zabytkowych terenów zieleni, ważnych dla jakości krajobrazu kulturowego;
- ochrona terenów cennych przyrodniczo, czyli przestrzenne i ekologiczne zrównoważenie rozwoju miasta oraz racjonalna gospodarka zasobami środowiska, w tym zasobami wodnymi;
- podniesienie standardów utrzymania, zakładania i pielęgnacji terenów zieleni;
- usprawnienie zarządzania terenami zieleni w Krakowie.

Do kontroli przedłożono wersję *Kierunków rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2017-2030* znajdującą się na etapie rozpatrywania i nanoszenia zmian wynikłych z uwag wniesionych podczas III etapu konsultacji społecznych.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

Zarządzeniem nr 1753/2016 z 4 lipca 2016 r. Prezydent Miasta Krakowa powołał Zespół Zadaniowy ds. ochrony zieleni⁴³. Przewodniczącym Zespołu jest Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa, a członkami są: Główny Architekt Miasta, Miejski Konserwator Zabytków, Miejski Architekt Krajobrazu, dyrektor Wydziału Kształtowania Środowiska UMK, kierownik Referatu Ochrony Zieleni w Wydziale Kształtowania Środowiska UMK, pracownicy merytoryczni Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków oraz następujących referatów Wydziału Kształtowania Środowiska UMK: (1) Ochrony Zieleni, (2) Przyrody, Rolnictwa, Leśnictwa i Zwierząt (3) Kontroli i Opinii w Zakresie Zieleni, a także przedstawiciel Rady Miasta. W pracach Zespołu uczestniczą konsultanci – przedstawiciele ośrodków akademickich z zakresu architektury krajobrazu, ochrony gatunkowej, dendrologii i leśnictwa, jak również reprezentujący organizacje społeczne konsultanci z zakresu ekologii, ornitologii oraz projektowania i urządzania terenów zielonych.

Zadaniem Zespołu jest zajęcie stanowiska w sprawach akceptacji proponowanej gospodarki zielenią lub określenie zaleceń i uwag do opracowywanych w Urzędzie rozstrzygnięć w ramach postępowań o wydanie uzgodnienia w zakresie ochrony środowiska pod kątem ochrony zieleni i zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów. W sprawach związanych z wydawaniem zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów Zespół m.in. podejmował decyzje o zachowaniu lub przesadzeniu niektórych drzew, a także dotyczące nasadzeń kompensacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 30-59, 232-249)

Uchwałą nr LIX/1288/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 grudnia 2016 r., zmienioną uchwałą nr LXII/1373/17 z dnia 11 stycznia 2017 r., przyjęto aktualizację Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa (MPRK). Obydwie uchwały wydane zostały na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁴⁴, stosownie do którego do wyłącznej właściwości rady gminy należy uchwalanie programów gospodarczych.

MPRK nie stanowi gminnego programu rewitalizacji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji⁴⁵, tj. uchwalanego na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy

⁴³ Zarządzenie zmienione zarządzeniem nr 2587/2016 Prezydenta Miasta Krakowa z 30 września 2016 r. oraz zarządzeniem nr 357/2017 Prezydenta Miasta Krakowa z 13 lutego 2017 r.

⁴⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.

⁴⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1023.

o rewitalizacji. Został on sporządzony na podstawie art. 52 ust. 1 tej ustawy jako aktualizacja MPRK przyjętego uchwałą nr CXXI/1906/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 listopada 2014 r.

W MPRK odniesiono się do zagadnień związanych z zielenią. W punkcie dotyczącym zasobu i stanu przestrzeni publicznych i terenów zieleni urządzonej wskazano m.in.:

1. Porównanie z innymi dużymi miastami w Polsce w zakresie udziału publicznych terenów zielonych w powierzchni miasta oraz nasycenia terenami zielonymi, tj. powierzchni publicznych terenów zielonych w przeliczeniu na jednego mieszkańca wypada dla Krakowa niekorzystnie. Pierwszy wskaźnik – udział terenów zieleni (ogółem – tereny zieleni urządzonej i lasy) wynosi jedynie ok. 11% – dwukrotnie mniej niż w Poznaniu czy Warszawie. Równie niekorzystnie przedstawia się wskaźnik nasycenia terenami zieleni o funkcji rekreacyjnej – Kraków cechuje się najniższym nasyceniem spośród analizowanych dużych miast.

2. Inny wskaźnik, tj. odsetek ludności miasta zamieszkujący nie dalej niż w przyjętej odległości (300 m) od terenu zielonego, spełniającego funkcje rekreacyjne, wykorzystano w diagnozowaniu dostępności terenów zielonych w obszarach degradacji społecznej. W Krakowie odsetek ten wynosi 47%. Stwierdzono przy tym, że najniższą dostępnością terenów zielonych cechują się obszary położone w zewnętrznej części Śródmieścia (poza II obwodnicą) – są to w znacznej mierze obszary przemysłowe – lub z obszarami przemysłowymi sąsiadujące (Wesoła, Grzegórzki, Zabłocie, Kamienna, Prądnicka). Ponadto do obszarów o niekorzystnym wskaźniku zaliczają się os. Podwawelskie, obszar 29 Listopada-Brogi oraz Azory. W historycznym centrum najsłabiej zaopatrzoną w duże tereny zielone częścią jest Kazimierz. Poza śródmieściem osiedlami o najniższym dostępie do terenów zielonych jest południowa część Bieńczyk oraz os. Kozłówek i Nowy Bieżanów.

3. W MPRK podkreślono, że oprócz przestrzennej dostępności równie istotna jest jakość terenów zielonych – w tym dostęp do urządzeń rekreacyjnych dla mieszkańców. Jednym z mierników jakości przestrzeni publicznej i jej przyjazności dla mieszkańców jest dostępność placów zabaw. Została ona dla obszarów degradacji społecznej zbadana w podobny sposób jak dostępność do terenów zieleni – tj. wyliczony został odsetek ludności w obrębie ekwidystanty⁴⁶ 300 m. Dla całego Krakowa wskaźnik ten wynosi 45%, jednak dla różnych obszarów jest ona bardzo zróżnicowana. Wskazano na bardzo niską dostępność tych urządzeń w całym obszarze historycznego centrum (z wyjątkiem Kazimierza) – gdzie pomimo relatywnie dobrego zaopatrzenia w tereny zielone – funkcjonuje jedynie jeden plac zabaw. Brak także tego typu urządzeń na Zabłociu, w Dębnikach i na os. Podwawelskim. Niewielką dostępnością cechują się Podgórze oraz os. Kozłówek i Nowy Bieżanów. Dobra dostępność występuje w Nowej Hucie (wraz z większością osiedli – z wyjątkiem os. Wzgórza Krzesławickie i os. Złotej Jesieni w Bieńczykach). Podkreślono, że pomimo relatywnie wysokiego dostępu do parków w śródmieściu (w obszarze II obwodnicy) funkcjonalność terenów zielonych mierzona dostępnością do urządzeń rekreacyjnych jest tam bardzo niska. Wynika to m.in. z braku mniejszych, ale pełniących istotną rolę społeczną terenów zieleni osiedlowej – obecnych w pozostałych obszarach degradacji społecznej – Nowej Hucie czy na osiedlach zabudowy wielkopłytowej.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

Gmina Kraków nie uchwałała miejscowego planu rewitalizacji dla całości albo części obszaru rewitalizacji na podstawie art. 37 g ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴⁷.

(dowód: akta kontroli str. 449-453)

Rada Miasta Krakowa nie podejmowała uchwał dotyczących rozszerzenia katalogu przypadków zwolnienia z konieczności uzyskania zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów w trybie przewidzianym w art. 83 ust. 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁴⁸ (obowiązującym do 16 czerwca 2017 r.), ani nie podejmowała uchwał dotyczących ustalenia własnych stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów w trybie przewidzianym

⁴⁶ Ekwidystanta – linia łącząca na mapie punkty jednakowo odległe od danego punktu lub od danej krzywej.

Źródło: <https://sjp.pwn.pl/sjp/ekwidystanta;2556364.html>.

⁴⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 1073.

⁴⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.

w art. 85 ust. 4a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (obowiązującym do 16 czerwca 2017 r.).

(dowód: akta kontroli str. 30-59)

Wyjaśnienia dotyczące współpracy komórek organizacyjnych Urzędu w zakresie zarządzania terenami zieleni i zadrzewieniami złożyli dyrektorzy wszystkich wydziałów, których przedstawiciele byli członkami Zespołu Zadaniowego ds. opracowania Kierunków Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie na lata 2017-2030.

1. Dyrektor Wydziału Kształtowania Środowiska UMK wskazała m.in. na współpracę:
 - z Zarządem Zieleni Miejskiej w Krakowie oraz z innymi jednostkami wewnętrznymi i ekspertami zewnętrznymi przy opracowywaniu Kierunków Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie na lata 2017-2030 w ramach Zespołu Zadaniowego, w tym przy opracowaniu załącznika nr 3 Standardy zakładania, utrzymania i pielęgnacji terenów zieleni;
 - w ramach Zespołu Zadaniowego ds. ochrony zieleni poprzez akceptowanie proponowanej gospodarki zielenią lub formułowanie zaleceń i uwag do opracowywanych w UMK decyzji w ramach postępowań o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów wraz z uwzględnieniem kompensacji przyrodniczej; efektem tej współpracy są m.in. Standardy postępowania przy rozpatrywaniu wniosków o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew;
 - z Wydziałem Geodezji poprzez udział pracowników WKŚ w cotygodniowych naradach Zespołu Koordynującego Usytuowanie Projektowanych Sieci Uzbrojenia i opiniowanie inwestycji pod kątem zieleni;
 - z Biurem Planowania Przestrzennego w zakresie sporządzania wytycznych do sporządzanych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opiniowania projektów planów;
 - z Wydziałem Skarbu Miasta w zakresie spraw dotyczących zbycia lub przekazania w dzierżawę terenów stanowiących własność gminy Kraków oraz w sprawach zamiany lub wykupu przez gminę Kraków gruntów stanowiących inną własność poprzez wydawanie opinii w sprawach prowadzonych przez ten Wydział, w celu ochrony i zachowania terenów zieleni, a także kształtowania polityki Miasta w zakresie zrównoważonego gospodarowania zielenią;
 - do końca września 2016 r. z Biurem Miejskiego Konserwatora Zabytków poprzez udział w oględzinach drzew w sprawach dotyczących usunięcia drzew i krzewów z terenów wpisanych do rejestru zabytków; po reorganizacji kadrowej i przejściu jednego pracownika WKŚ do Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków kontynuowanie tej praktyki nie jest potrzebne.

(dowód: akta kontroli str. 454-464)

2. Dyrektor Biura Planowania Przestrzennego UMK wyjaśniła m.in., że Biuro stale współpracuje zarówno z innymi komórkami organizacyjnymi Urzędu, jak i miejskimi jednostkami organizacyjnymi przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wskazała, że zarządzeniem nr 846/2015 z 13 kwietnia 2015 r. Prezydent Miasta Krakowa powołał Zespół Zadaniowy ds. współpracy i przygotowania projektów uchwał Rady Miasta Krakowa z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, w skład którego wchodzi m.in. przedstawiciele Wydziału Kształtowania Środowiska i Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie. W latach 2015-2016 Zespół na 36 spotkaniach zaopiniował 52 projekty planów miejscowych. Dyrektor Biura dodała, że na wstępnym etapie sporządzania planu miejscowego do innych komórek organizacyjnych Urzędu, jak i do miejskich jednostek organizacyjnych kierowane jest zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzania planu. Zwrotnie Biuro otrzymuje wytyczne i wskazania do wykorzystania przy pracach nad planem miejscowym, w tym dotyczące terenów zieleni.

(dowód: akta kontroli str. 449-453)

3. Dyrektor Wydziału Inwestycji UMK wyjaśniła, że Wydział, jako realizator zadań inwestycyjnych, współpracował w zakresie zarządzania terenami zieleni i zadrzewieniami z Wydziałem Kształtowania Środowiska – w ramach uzyskiwania decyzji o zezwoleniu na usunięcie drzew, z Zarządem Infrastruktury Komunalnej i Transportu – w ramach uzgadniania i uzyskiwania zezwoleń na nasadzenia zastępcze w pasie drogowym oraz z Zarządem Zieleni Miejskiej – w ramach wskazywania działek pod nasadzenia zastępcze

oraz wskazywania rodzajów i gatunków drzew i krzewów do nasadzeń zastępczych, niezbędnych do uzyskania decyzji zezwalających na wycinkę drzew i krzewów.

(dowód: akta kontroli str. 445-446)

4. Dyrektor Wydziału Rozwoju Miasta UMK poinformował, że Wydział współpracuje z innymi komórkami organizacyjnymi Urzędu, jak i z miejskimi jednostkami organizacyjnymi. Ze względu na charakter zadań realizowanych przez Wydział, związanych z zarządzaniem strategicznym rozwojem miasta i monitorowaniem realizacji celów strategicznych, współpraca w zakresie zarządzania terenami zieleni i zadrzewieniami z Zarządem Zieleni Miejskiej ma charakter okresowy i sporadyczny, np. w zakresie konsultacji projektu dokumentu Strategia Rozwoju Krakowa 2030 oraz złożenia przez Zarząd uwag i propozycji zapisów do tego dokumentu. Współpraca ta polegała również na konsultacji projektu Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa. W ramach prac nad aktualizacją MPRK w okresie od lipca do września 2016 r. przeprowadzony został otwarty nabór fiszek projektowych do programu. Zarząd Zieleni Miejskiej zgłosił 13 przedsięwzięć, z których wszystkie zostały zakwalifikowane na listę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych MPRK. Były to: Rewitalizacja Parku Szwedzkiego, Rewitalizacja Parku Bednarskiego, Ochrona zagrożonych siedlisk i gatunków w Parku Starorzecza Wisły w Nowej Hucie, Rewitalizacja Bulwarów Wiślanych, Rewitalizacja Parku Zalew Nowohucki, Rewitalizacja stoków Wzgórza Wawelskiego, Rewitalizacja Wzgórza św. Benedykta, „Spotkajmy się na podwórku” Rewitalizacja wewnątrz kwartałów zabudowy na terenie Nowej Huty (działania nieinwestycyjne i działania inwestycyjne), Rewitalizacja Parku Planty Nowackiego, Rewitalizacja zieleni na Plantach Krakowskich, Rewitalizacja Parku Żeromskiego oraz Rewitalizacja Parku Zabłocie – Stara Wisła.

Dyrektor dodał, że zarządzeniem nr 2001/2016 z 27 lipca 2016 r. Prezydent Miasta Krakowa powołał Zespół Zadaniowy ds. koordynacji prac nad aktualizacją i realizacją MPRK oraz pozyskiwania funduszy zewnętrznych na projekty rewitalizacyjne, a w jego pracach uczestniczy przedstawiciel Zarządu Zieleni Miejskiej.

(dowód: akta kontroli str. 442-444)

5. Dyrektor Wydziału Skarbu Miasta UMK poinformowała o współpracy realizowanej poprzez:
- występowanie o opinie do Zarządu Zieleni Miejskiej oraz Wydziału Kształtowania Środowiska w ramach prowadzonych przez Wydział Skarbu Miasta postępowań dotyczących sprzedaży lub oddania w użytkowanie wieczyste nieruchomości w drodze bezprzetargowej, sprzedaży nieruchomości w trybie przetargowym, zamiany nieruchomości oraz oddania w dzierżawę lub użyczenia oraz obciążenie nieruchomości służebnością gruntową;
 - występowanie o opinie do Zarządu Zieleni Miejskiej w ramach prowadzonych przez Wydział Skarbu Miasta postępowań dotyczących:
 - badania przesłanek zasiedzenia, uwłaszczenia w trybie art. 200 ustawy o gospodarce nieruchomościami, stwierdzenia nabycia prawa użytkowania dla Polskiego Związku Działkowców, zniesienia współwłasności nieruchomości, ewentualnie następczego objęcia w zarząd nieruchomości przejętych do zasobu gminy w wyniku wygaszenia stosunku użytkowania wieczystego;
 - nabycia od prywatnych podmiotów na rzecz gminy Kraków nieruchomości w celu tworzenia nowych parków miejskich;
 - ustanowienia służebności przesyłu oraz udostępnienia nieruchomości pod budowę infrastruktury technicznej;
 - przeniesienia prawa własności nieruchomości gminy Kraków w postępowaniach dotyczących wniesienia wkładu niepieniężnego do spółek z udziałem gminy;
 - wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie przekazania Zarządowi Zieleni Miejskiej w trwały zarząd nieruchomości będących własnością gminy Kraków na cele statutowe;
 - przekazywanie w utrzymanie Zarządowi Zieleni Miejskiej terenów zielonych stanowiących własność gminy Kraków lub Skarbu Państwa, które nie zostały udostępnione osobom trzecim;

- współdziałanie w ramach postępowań dotyczących pozyskania na rzecz gminy Kraków nieruchomości wskazanych przez Zarząd Zieleni Miejskiej, niezbędnych do tworzenia nowych enklaw zieleni;
- udzielanie Zarządowi Zieleni Miejskiej informacji na temat stanu prawnego nieruchomości, na których planuje realizację inwestycji.

Ponadto dyrektor wskazała na udział pracowników Wydziału Skarbu Miasta i Zarządu Zieleni Miejskiej w pracach zespołów zadaniowych:

- ds. wskazania sposobu zagospodarowania nieruchomości stanowiących własność gminy Kraków i Skarbu Państwa, zabudowanych budynkami, obiektami oraz infrastrukturą, niezdatnymi do eksploatacji, wymagającymi przeprowadzenia prac remontowych, naprawczych, zabezpieczających bądź rozbiórkowych, a także ds. oceny zasadności rozpoczęcia sprzedaży lokali usytuowanych w budynkach stanowiących w 100% własność gminy Kraków, w przypadku nieruchomości o niskiej intensywności zabudowy (zarządzenie nr 3081/2012 z 26 października 2012 r. (ze zm.);
- ds. opracowania Kierunków i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie na lata 2017-2030.
(dowód: akta kontroli str. 439-441)

6. Dyrektor Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków UMK wskazał, że Miejski Konserwator Zabytków – na wniosek Zarządu Zieleni Miejskiej, Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu oraz Zarządu Infrastruktury Sportowej – formułował wytyczne i opinie do projektów oraz wydawał pozwolenia dotyczące kształtowania terenów zieleni w granicach nieruchomości i układów urbanistycznych wpisanych do rejestru zabytków. Poinformował ponadto o uczestnictwie pracownika Biura w konsultacjach społecznych organizowanych przez Zarząd Zieleni Miejskiej, dotyczących zagospodarowania Parku Reduta, gdzie zlokalizowany jest szaniec IS V-6, ujęty w gminnej ewidencji zabytków.
(dowód: akta kontroli str. 447-448)

7. Zastępca dyrektora Wydziału Architektury i Urbanistyki UMK wyjaśnił, że zarządzanie terenami zieleni i zadrzewieniami nie należy do zakresu działania Wydziału, jednak w ramach prowadzonych postępowań w przedmiocie ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu uzyskiwane są opinie z Wydziału Kształtowania Środowiska, m.in. w zakresie ochrony zieleni, uwzględniane w treści decyzji kończącej postępowanie w sprawie. Dodał, że w ramach postępowań w sprawie ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, pozwolenia na budowę czy zgłoszenia rozpatrywane są również wnioski składane przez miejskie jednostki organizacyjne, w tym Zarząd Zieleni Miejskiej.
(dowód: akta kontroli str. 465-466)

8. P.o. dyrektor Wydziału Promocji i Turystyki UMK stwierdziła, że Wydział nie współpracował z innymi komórkami organizacyjnymi Urzędu oraz miejskimi jednostkami organizacyjnymi w zakresie zarządzania terenami zieleni i zadrzewieniami, wskazując równocześnie na współdziałanie z Zarządkiem Zieleni Miejskiej przy rozdawaniu sadzonek drzew przy okazji kampanii informacyjno-promocyjnej „Bądź bohaterem Krakowa! Płać podatki w naszym mieście” w dniu 2 kwietnia 2017 r. oraz przy ukwieceniu budynku Magistratu w związku z organizacją Dnia Otwartego Magistratu w dniu 4 czerwca 2017 r.
(dowód: akta kontroli str. 437-438)

9. Dyrektor Wydziału Geodezji UMK wskazała na jedno z zadań Wydziału, polegające na uzgadnianiu na naradach koordynacyjnych organizowanych przez starostę sytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu (art. 28b ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne⁴⁹). W naradach uczestniczą oddelegowani przedstawiciele podmiotów władających sieciami. W celu wyeliminowania zagrożeń wynikających z możliwej kolizji między istniejącą zielenią i zadrzewieniami, a sytuowanymi na tym terenie sieciami uzbrojenia terenu w naradach uczestniczą również oddelegowani pracownicy Wydziału Kształtowania Środowiska, a ich rola jest bardzo istotna, niezależnie od faktu, że przedstawiciele podmiotów władających sieciami przy okazji koordynacji swoich sieci zwracają również uwagę na kolizje z drzewami i zielenią.
(dowód: akta kontroli str. 435-436)

⁴⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1629 ze zm.

Narady koordynacyjne, o których mowa w powyższych wyjaśnieniach, odbywały się – co do zasady w każdą środę – na podstawie zarządzenia nr 3144/2015 Prezydenta Miasta Krakowa z 19 listopada 2015 r. w sprawie przeprowadzania narad koordynacyjnych dotyczących sytuowania sieci uzbrojenia terenu na terenie Miasta Krakowa.

W okresie 2015-2017 (I półrocze) odbyło się łącznie 126 narad, z czego w 121 uczestniczyli przedstawiciele Wydziału Kształtowania Środowiska UMK. Podczas narad rozpatrzono łącznie 9 690 wniosków dotyczących sytuowania sieci uzbrojenia terenu na terenie Miasta Krakowa, z czego uzgodniono 7 558 (78%), a 2 142 odesłano do uzupełnienia (od 6 lipca 2016 r. – odesłano do uzgodnienia na kolejną naradę).

W protokołach z narady (odrębnych dla każdego wniosku) uczestnicy narady zajmowali stanowisko, bądź w formie adnotacji „bez uwag”, bądź formułując uwagę, np. przedstawiciel Wydziału Kształtowania Środowiska UMK odnotował w protokołach:

- z 15 kwietnia 2015 r. (sprawa znak GD-06-1.6630.679.2015): *drzewa do 10 lat należy przesadzić bez zezwolenia*;
- z 24 sierpnia 2016 r. (sprawa znak GD-13-5.6630.532.2016): *kolizja z drzewem pkt 2-3 (wpis przekreślony), a następnie: wyjaśniono, uzgadnia się projektowaną sieć*;
- z 24 maja 2017 r. (sprawa znak GD-13-5.6630.167.2017): *zgodnie z postanowieniem WKŚ (dołączonym do protokołu)*.

W naradach koordynacyjnych nie uczestniczyli przedstawiciele Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie.

(dowód: akta kontroli str. 62-144)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Urządzanie, utrzymanie, zagospodarowanie, odnawianie (rewitalizacja) terenów zieleni; standardy utrzymania zieleni

Opis stanu
faktycznego

*Diagnoza stanu środowiska miasta Krakowa*⁵⁰ stanowi załącznik nr 2 do uchwały nr LXI/863/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa na lata 2012-2015 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w 2011 r. oraz perspektywą na lata 2016-2019.

Diagnozę, jak i cały Program Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa, opracował Zespół Autorski (20 osób) z firmy ATMOTERM SA. w siedzibą w Opolu.

Jednym z komponentów środowiskowych omówionych w Diagnozie była ochrona przyrody i krajobrazu (PiK). W tej części opracowania przedstawiono:

- formy ochrony przyrody na terenie Krakowa⁵¹,
- lasy Miasta Krakowa (1431 ha) wraz z ich strukturą własnościową,
- tereny zieleni w Mieście wraz z oceną ich roli i waloryzacją⁵²,
- walory krajobrazowo-kulturowe Miasta,
- parki rzeczne⁵³,

⁵⁰ Diagnoza stanu środowiska Miasta Krakowa stanowiła podstawę do opracowania Programu Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa na lata 2012-2015 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w 2011 r. oraz perspektywą na lata 2016-2019.

⁵¹ Według stanu w okresie opracowywania Diagnozy.

⁵² Waloryzację przyrodniczą wykonano dla prawie 95% obszaru Miasta, wydzielając 5 grup –obszary o najwyższych walorach przyrodniczych (8,44% powierzchni Miasta), obszary o wysokich walorach przyrodniczych (8,47%), obszary cenne pod względem przyrodniczym (19,00%), obszary o przeciętnych walorach przyrodniczych (43,97%) oraz obszary silnie przekształcone (14,77%).

⁵³ Podkreślono, że w Kompleksowym Programie Rozwoju Zieleni Miejskiej dla Krakowa z 1996 r. oraz w Studium zaznaczono konieczność kształtowania ciągów pieszych i rowerowych, ze szczególnym uwzględnieniem zieleni nadrzecznej. Wskazano na potencjał parków rzecznych tkwiący w ich rozłożeniu przestrzennym – łączenie wszystkich dzielnic oraz spajanie wielu obszarów objętych ochroną.

- listę rankingową inwestycji miejskich jako jednego z narzędzi do tworzenia struktury terenów zieleni miejskiej⁵⁴,
- klasyfikację terenów zieleni⁵⁵.

W podsumowaniu podkreślono, że Kraków jest miastem o bardzo wysokich walorach przyrodniczych, które powinny być objęte ochroną w ramach spójnego systemu obszarów chronionych. Zaznaczono przy tym, że presja inwestycyjna i budowlana będzie prowadzić do konfliktu na styku ochrona przyrody – zagospodarowanie przestrzenne. Przedstawiono również najważniejsze problemy ochrony przyrody na terenie Krakowa (powtórzone w zasadniczej części POS i przedstawione we wcześniejszym fragmencie wystąpienia) oraz najważniejsze problemy z zakresu kształtowania terenów zieleni miejskiej, w tym m.in.:

- brak jednolitego systemu klasyfikacji terenów zieleni w przepisach (uniemożliwiający np. porównywanie zestawień powierzchniowych);
- brak cyfrowej inwentaryzacji poszczególnych elementów zieleni miejskiej;
- potrzebę uszczegółowienia standardów zakładania i utrzymania terenów zieleni;
- brak spójnego systemu zarządzania zielenią miejską – konieczność podniesienia rangi architekta krajobrazu miasta;
- brak jednolitych wytycznych do kształtowania terenów parków rzecznych;
- brak objęcia wszystkich terenów parków rzecznych planami miejscowymi;
- wydawanie warunków zabudowy nie zawsze zgodnych ze Studium;
- brak wystarczających środków na wykup nowych terenów oraz na ich prawidłowe zagospodarowanie.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

Standardy zakładania i pielęgnacji podstawowych rodzajów terenów zieleni w mieście stanowią załącznik nr 3 do uchwały Nr LXI/863/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa na lata 2012-2015 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w 2011 r. oraz perspektywą na lata 2016-2019.

Na opracowanie składają się:

1. Standardy przeprowadzania procedur przetargowych na projekty, wykonanie i pielęgnację terenów zieleni miejskiej.
2. Standardy jakościowe prac wykonawczych w zakresie przygotowania podłoża oraz sadzenia roślin (drzew, krzewów, żywopłotów, kwietników i rabat kwiatowych, pnączy, roślin okrywowych) i zakładania trawników.
3. Standardy materiałowe dla roślin jw., a także nasadzeń roślinnych w pojemnikach, z określeniem: zasad doboru gatunkowego, parametrów materiału szkółkarskiego i przesadzania drzew starszych (dla drzew) zasad doboru materiału szkółkarskiego (dla pozostałych roślin), zasad doboru mieszanek traw (dla trawników), propozycji gatunków i pielęgnacji, zasad doboru pojemników (dla nasadzeń w pojemnikach) oraz nomenklatury (dla żywopłotów).
4. Wytyczne dla innych branż (prace budowlane na terenach wpisanych do rejestru zabytków, zimowe utrzymanie dróg, projekty dróg i parkingów, projekty oświetlenia, pielęgnacja a ochrona przyrody, wytyczne do kompensacji przyrodniczej, wytyczne do usuwania zieleni, uzbrojenie terenu i ciągi komunikacyjne a zieleń wysoka).

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

Uchwałą nr VIII/113/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 4 marca 2015 r. utworzono jednostkę budżetową Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie i zatwierdzono jej statut.⁵⁶ Stosownie do § 3

⁵⁴ Celem listy jest określenie inwestycji priorytetowych w zakresie terenów zieleni, a tym samym – przyczynianie się do zrównoważonego rozwoju terenów ujętych na liście, przy uwzględnieniu kryteriów przyrodniczych, kulturowych, społecznych, przestrzennych, finansowych, struktury własnościowej i stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Warunkiem umieszczenia nowych inwestycji (parków miejskich) na liście rankingowej jest wymóg, aby teren (o powierzchni co najmniej 2 ha) był przeznaczony pod zielenie publiczną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub – w przypadku braku takiego planu – w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Na liście umieszczono 28 parków miejskich i rzecznych o powierzchni od 2,0 do 136,6 ha (łącznie 803,6 ha), uszeregowanych wg malejącej punktacji – od Parku Ruczaj (27 punktów) do Parku Aleksandry II (12 punktów).

⁵⁵ Tereny zieleni podzielono na trzy kategorie: tereny zieleni miejskiej (obszary wraz z infrastrukturą, będące własnością lub w zarządzie jednostek miejskich, które są wykorzystywane na potrzeby rekreacji, bądź towarzyszącą ulicom, placom, budynkom użyteczności publicznej lub mieszkalnemu itp.), tereny wspomagające tereny zieleni miejskiej oraz tereny o ograniczonych możliwościach kształtowania zieleni miejskiej.

⁵⁶ https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=167&sub_dok_id=167&sub=uchwala&query=id%3D20729%26typ%3Du

ust. 1 statutu przedmiotem działalności ZZM jest realizowanie, organizowanie i prowadzenie, zadań związanych m.in.:

- zarządzaniem terenami zieleni stanowiącymi własność, współwłasność lub pozostających we władaniu gminy Kraków albo Skarbu Państwa,
- pełnieniem funkcji inwestora zadań obejmujących w szczególności budowę, przebudowę, modernizację, rewitalizację, rewaloryzację terenów zieleni,
- realizowaniem programów i zadań, w tym inwestycyjnych, zleconych do prowadzenia przez Prezydenta Miasta Krakowa,
- planowaniem oraz bieżącym utrzymaniem zieleni wysokiej (drzew i krzewów), zieleni niskiej (trawników, kwietników itp.) oraz utrzymaniem i doposażaniem w ramach bieżącego utrzymania obiektów małej architektury związanych z zielenią w pasach drogowych dróg publicznych, dróg wewnętrznych lub innych nieruchomości oznaczonych symbolem „dr” w ewidencji gruntów i na Błoniach Krakowskich, a nieprzekazanych innej gminnej jednostce organizacyjnej,
- utrzymaniem, prowadzeniem i aktualizowaniem inwentaryzacji ewidencji terenów zieleni w oparciu o miejski system informacji przestrzennej oraz prowadzeniem kart zarządzania obiektami, zawierającymi m. in.: opis i inwentaryzację, przyjęte standardy utrzymania (harmonogram zabiegów) i rejestr przeprowadzonych prac.

W wyjaśnieniach w sprawie dostępu Wydziału do bazy danych o terenach zieleni, ewidencji gruntów i budynków, ewidencji sieci uzbrojenia terenu, systemu informacji przestrzennej, cyfrowego planu zagospodarowania przestrzennego i innych elektronicznych baz danych oraz narzędzi elektronicznych wykorzystywanych w Wydziale dyrektor Wydziału stwierdziła m.in.:

Podstawową bazą danych wykorzystywanych w codziennej pracy jest Internetowy System Danych Przestrzennych (ISDP). Aplikacja ta dostępna jest zarówno dla pracowników Urzędu, jak i Zarządu Zieleni Miejskiej. Jest to serwis mapowy skupiający w jednym miejscu informacje zaczerpnięte z baz danych wykorzystywanych przez różne wydziały Urzędu Miasta Krakowa. [...] Najczęściej wykorzystywanymi przez referat Ochrony Zieleni [...] są warstwy zawierające następujące informacje:

- ewidencja gruntów i budynków wraz z formami własności (dane wektorowe z bazy EGiB),
- uzbrojenie terenu (dane wektorowe z bazy GESUT),
- zagospodarowanie terenu (dane wektorowe z bazy BDOT500),
- informacje dotyczące wydanych decyzji na usunięcie zieleni,
- wydane pozwolenia na budowę, decyzje o warunkach zabudowy, decyzje o ustaleniu inwestycji celu publicznego,
- mapa roślinności rzeczywistej oraz waloryzacja,
- pomniki przyrody (baza MonitAir),
- formy ochrony przyrody,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w formie zrasteryzowanej,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa w formie zrasteryzowanej,
- warstwy Zarządu Zieleni Miejskiej z projektu Miasto w Zieleni (MwZ): Ewidencja terenów zieleni utrzymywanych przez jednostki UMK, Zielone aleje, Koncepcja systemu terenów zieleni.

Ponadto Urząd Miasta Krakowa udostępnił publicznie interaktywne narzędzie: serwis Obserwatorium. Umożliwia on sprawdzenie wielu informacji dotyczących przestrzeni Krakowa. [...] Jest to serwis mapowy integrujący w jednym miejscu wiele danych. [...] W serwisie dostępne są następujące warstwy: zabytki, pozwolenia i decyzje architektoniczne, planowanie przestrzenne, inwestycje strategiczne, ewidencja gruntów i budynków, ważniejsze drogi, hydrografia, uzdrowisko Swoszowice, geologia, ochrona przyrody, roślinność rzeczywista 2008, struktura własności, rejestr cen – transakcje lokali, zagospodarowanie, uzbrojenie terenu, komunikacja. [...] Miasto zamierza rozwijać portal i prezentować w nim coraz więcej informacji z urzędowych zasobów, a dostępne w nim dane są stale aktualizowane. [...]

(dowód: akta kontroli str. 454-458)

Stanowisko Miejskiego Architekta Krajobrazu utworzono w miejskiej jednostce organizacyjnej – Zarządzie Zieleni Miejskiej w Krakowie.

Spośród 24 pracowników Wydziału Kształtowania Środowiska UMK zajmujących się tematyką związaną z terenami zieleni i zadrzewieniami⁵⁷ po osiem osób posiadało tytuły zawodowe magistra inżyniera leśnictwa i magistra inżyniera ogrodnictwa (z tym, że jedna z nich – obydwaj, a jeden mgr inż. ogrodnictwa dodatkowo ukończył międzywydziałowe studia z architektury krajobrazu), cztery osoby – magistra inżyniera inżynierii (ochrony) środowiska, trzy osoby – magistra inżyniera biologii (mikrobiologii), jedna – magistra pedagogiki (specjalność: Geografia) i jedna – licencjat – administracja publiczna (specjalność: Administracja publiczna). Dodatkowo 11 z tych pracowników odbyło różne szkolenia, np. kurs II i III stopnia pielęgnacji i chirurgii drzew, studia podyplomowe z projektowania terenów zieleni, kurs certyfikowanego inspektora drzew, kurs inspektora nadzoru terenów zieleni, szkolenie i warsztaty arborystyczne.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

W załączniku nr 3 do uchwały Nr LXXIX/1954/17 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zmiany uchwały Nr LXX/1013/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Krakowa (ze zm.)⁵⁸ – w części B-2 Wieloletni Program Inwestycyjny (WPI) – Inwestycje Programowe umieszczono wykaz inwestycji z zakresu ochrony i kształtowania środowiska, wśród nich 21 zadań, dla których jednostką realizującą jest Zarząd Zieleni Miejskiej:

1. Przebudowa Parku im. Anny i Erazma Jerzmanowskich – okres realizacji: 2016-2017, łączne nakłady finansowe: 1 250 000 zł, z tego planowany limit wydatków do poniesienia w 2017 r.: 750 000 zł.
2. Budowa "Smoczych Skwerów" – okres realizacji: 2016-2017, łączne nakłady finansowe: 3 756 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w 2017 r.: 1 756 000 zł.
3. Plac rekreacji dla dorosłych na Krowodrzy – okres realizacji: 2017-2018, łączne nakłady finansowe: 700 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 700 000 zł.
4. Budowa Parku Dębnickiego (część C) – okres realizacji: 2018-2019, łączne nakłady finansowe: 634 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2018-2019: 580 000 zł.
5. Budowa parku sensorycznego z punktem widokowym między osiedlami Tysiąclecia i Oświecenia – okres realizacji: 2017-2019, łączne nakłady finansowe: 2 250 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2018-2019: 2 250 000 zł.
6. Zagospodarowanie Parku Duchackiego – okres realizacji: 2016-2019, łączne nakłady finansowe: 4 777 926 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2019: 4 777 926 zł.
7. Zagospodarowanie Parku Wiśniowy Sad – okres realizacji: 2016-2017, łączne nakłady finansowe: 0 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia: 0 zł.
8. Park Zakrzówek – okres realizacji: 2015-2021, łączne nakłady finansowe: 11 158 100 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2021: 10 294 000 zł.
9. Rewaloryzacja Parku Bednarskiego i Wzgórza Lasoty - okres realizacji: 2014-2018, łączne nakłady finansowe: 2 090 080 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 1 900 000 zł.
10. Utworzenie Parku Reduta – okres realizacji: 2016-2018, łączne nakłady finansowe: 8 250 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 8 000 000 zł.
11. Park Krakowski – okres realizacji: 2016-2018, łączne nakłady finansowe: 8 612 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 8 612 000 zł.

⁵⁷ Z referatów: 1) Ochrony Zieleni, 2) Kontroli i Opinii w zakresie Zieleni i 3) Przyrody, Rolnictwa, Leśnictwa i Zwierząt.

⁵⁸ Źródło: https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=167&sub_dok_id=167&sub=uchwala&query=id%3D22650%26typ%3Du.

12. Projekt UGB – Witkowie GLL⁵⁹ – okres realizacji: 2017-2018, łączne nakłady finansowe: 45 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 45 000 zł.
13. Rewitalizacja stoków Wzgórza Wawelskiego – okres realizacji: 2016-2017, łączne nakłady finansowe: 500 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w roku 2017: 500 000 zł.
14. Przystosowanie Pawilonu przy Polanie Lea w Krakowie na ośrodek edukacji ekologicznej – okres realizacji: 2017-2018, łączne nakłady finansowe: 4 849 107 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 4 849 107 zł.
15. Zamieszkać obok parku – okres realizacji: 2017-2018, łączne nakłady finansowe: 2 550 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 2 550 000 zł.
16. Pierwszy wodny plac zabaw w Parku Jordana – okres realizacji: 2017-2018, łączne nakłady finansowe: 2 550 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 2 550 000 zł.
17. Budowa Parku Wilgi – okres realizacji: 2017-2019, łączne nakłady finansowe: 4 440 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2019: 4 440 000 zł.
18. Budowa wybiegu dla psów w Parku Młynówka – okres realizacji: 2017-2018, łączne nakłady finansowe: 136 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 136 000 zł.
19. Kontynuacja realizacji Ogród Płaszów (etap 2 i 3) – okres realizacji: 2017-2018, łączne nakłady finansowe: 1 620 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2018: 1 620 000 zł.
20. Dolina rzeki Sudół Dominikański – połączenie parku Złotego Wieku z Parkiem Reduta – okres realizacji: 2017-2019, łączne nakłady finansowe: 1 600 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2019: 1 600 000 zł.
21. Park przy ulicy Radzikowskiego (parking dawnego Motelu Krak) – okres realizacji: 2017-2019, łączne nakłady finansowe: 4 100 000 zł, w tym planowany limit wydatków do poniesienia w latach 2017-2019: 4 100 000 zł.

W części B-2 Wieloletni Program Inwestycyjny (WPI) – Zadania Inwestycyjne Dzielnic realizowane przez Zarząd Zieleni Miejskiej program zadań inwestycyjnych dzielnic objął 20 zadań o łącznych planowanych nakładach w wysokości 7 049 400 zł oraz planowanym limicie wydatków do poniesienia w latach 2017-2020 w wysokości 4 664 820 zł.

W roku 2015 gmina Kraków⁶⁰ usunęła ze swoich terenów – według zestawienia przygotowanego w Wydziale Kształtowania Środowiska Urzędu – 1 383 szt. drzew oraz 4 782 m² krzewów. Przedmiotem decyzji były praktycznie wszystkie gatunki drzew powszechnie rosnących na terenie Krakowa. Przyczynami usunięcia drzew był zarówno ich zły stan fitosanitarny i zagrożenie, jakie stanowiły dla otoczenia, jak i kolizja z planowaną inwestycją. Na 263 decyzje ujęte w zestawieniu 249 wydano bez naliczenia opłaty, 12 – z odroczonym terminem uiszczenia opłat w łącznej wysokości 1 242,5 tys. zł, a dwie na łączną kwotę 148,2 tys. zł bez odroczenia opłat (zostały uiszczone). Gmina została zobowiązana do posadzenia – w zamian za usunięte – 1 493 szt. drzew oraz 5 238 szt. krzewów.

(dowód: akta kontroli str. 533-575, 594)

Ogłędzinom poddano nasadzenia zastępcze, wynikające z dwóch decyzji⁶¹. Przedmiotowymi decyzjami zezwolono Gminie Miejskiej Kraków (Urząd Miasta Krakowa – Wydział Inwestycji) na usunięcie (łącznie) 43 szt. drzew i 139,3 m² krzewów ozdobnych w związku

⁵⁹ Zarząd Zieleni Miejskiej będzie realizował projekt pilotażowy WITKOWICE GLL (Witkowie Green Living Lab) na terenie Lasu Witkowskiego. Projekt polegał będzie m.in. na rewitalizacji istniejącej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz wdrożeniu innowacyjnych kierunków edukacji przyrodniczej. Planowane działania obejmują instalację: urządzeń terenowych (zaprojektowanych z wykorzystaniem lokalnych materiałów naturalnych jak drewno i kamień), tablic informacyjnych do ścieżek edukacyjnych zapewniających realizację bogatego programu edukacyjnego i rekreacyjnego, kładki względnie mostku pieszo-rowerowego nad rzeką/potokiem Bibiczanką. Ponadto umocnione i zabezpieczone zostaną ścieżki, wykonane miejsca postojowe dla rowerów oraz pojazdów samochodowych przeznaczonych dla inwalidów. Planuje się również postawienie elementów małej architektury z drewna okrągłego, a także niezbędnych dla wdrożenia aplikacji mobilnej – elementów terenowych. Źródło: https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=79233.

⁶⁰ Zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody poczynawszy od 1 stycznia 2016 r. decyzje na usunięcie drzew z terenów gminy wydaje starosta, a w przypadku miast na prawach powiatu – marszałek województwa. W przypadku województwa małopolskiego Marszałek Województwa Małopolskiego upoważnił do tych zadań Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego.

⁶¹ Z dnia 2 września 2015 r.: WS-05.6131.2.222.2015.AG.2 (34 szt. drzew) i WS-05.6131.2.222.2015.AG.4 (9 szt. drzew i 139 szt. krzewów).

z projektowanym zamierzeniem budowlanym *Rozbudowa budynku archiwum Urzędu Miasta Krakowa (etap I i II)*. Usunięcie drzew i krzewów oraz nasadzenie nowych egzemplarzy nastąpiło na terenie działki ewid. nr 30 obr. 55 Nowa Huta przy ul. Na Załęczu 3 w Krakowie.

W wyniku oględzin ustalono, że na terenie, na którym prowadzona była inwestycja budowlana dokonano nasadzeń 43 szt. drzew, a także krzewów⁶². Nowo zasadzonymi drzewami były graby (17 szt.), wiśnie piłkowane (12 szt.), katalpy (8 szt.), lipy (3 szt.) oraz po jednej sztuce klona, buka i jesionu, natomiast krzewami – tawuła szara.

Sprawdzenie obwodu 10 szt. drzew na wysokości 1 m wykazało, że przypadku 9 szt. drzew mieścił się on w przedziale od 17 do 21 cm, a jednego drzewa (wiśni) wynosił 12 cm. Uczestnicząca w oględzinach inspektor z Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu wyjaśniła, że zgodnie z ustawą o ochronie przyrody – w wersji obowiązującej w dacie wydania ww. decyzji – organ nie mógł narzucać gatunków oraz obwodów drzew do nasadzeń zastępczych. W decyzjach ustalających obowiązek dokonania nasadzeń poddanych oględzinom zalecono sadzenie drzew o minimalnym obwodzie pnia 16 cm.

W wyniku oględzin stwierdzono ponadto, że stabilizację (3 paliki i taśma) zastosowano wobec 14 szt. drzew, przy żadnym z drzew nie została uformowana misa, a w otoczeniu części drzew, szczególnie katalp, teren był niewykoszony. W bezpośrednim sąsiedztwie niektórych drzew (od kilku do kilkudziesięciu centymetrów) – szczególnie katalp i grabów – znajdował się gruz, deski, styropian itp. odpady charakterystyczne dla placu budowy. Uczestnicząca w oględzinach inspektor z Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu wyjaśniła, że gruz nie przysypywał pni drzew ani krzewów, a deski leżały obok niektórych pni, lecz nie opierały się o nie. Tym samym drzewa nie były zagrożone.

Na dwóch drzewach (katalpa, grab) stwierdzono nieznaczne, mechaniczne uszkodzenia kory, a pień i jeden z konarów innego drzewa (katalpa) zabezpieczony był przed uszkodzeniami mechanicznymi poprzez owinięcie tekturą i jej zaciśnięcie w kilku miejscach stalowym drutem. Inspektor z Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu wyjaśniła, że przed przeprowadzeniem oględzin Wydział Kształtowania Środowiska Urzędu zwrócił się do Wnioskodawcy (telefonicznie), aby tego typu zabezpieczenia zostały usunięte.

W koronach 4 szt. drzew (2 graby, jesion, buk) stwierdzono występowanie posuszu, ocenionego przez przedstawicielkę Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu jako posusz cienki. Wskazała również na utratę turgoru liści, który ustąpi przy prawidłowej pielęgnacji nowo nasadzonych drzew.

Na 3 szt. wiśni wystąpiły podłużne pęknięcia na korze o długości od kilku do kilkunastu centymetrów oraz szerokości od jednego do kilku centymetrów. Nie stwierdzono narośli grzybowych. Tawuła szara, posadzona w dwóch rzędach krzyżujących się pod kątem prostym, była intensywnie przerośnięta inną roślinnością.

Ogólna kondycja drzew i krzewów poddanych oględzinom była dobra.

(dowód: akta kontroli str. 255-388, 469-471)

Oględziny przeprowadzone na nieruchomości przy pl. Wszystkich Świętych, na której znajduje się siedziba Urzędu, których przedmiotem były elementy zielonej infrastruktury – drzewa, krzewy, trawniki, rabaty kwiatowe itp., wykazały, że

1. Na parapetach wszystkich okien (20 szt.) elewacji wschodniej budynku Urzędu Miasta Krakowa (główne wejście od strony Placu Wszystkich Świętych) umieszczono doniczki z kwiatami. Doniczki z kwiatami umieszczono również na parapetach 11 okien elewacji północnej budynku (od strony Klasztoru Franciszkanów), a także na parapetach 9 okien na parterze od strony dziedzińca wewnętrznego.
2. Przed głównym wejściem do budynku ustawiono 8 donic, a od strony elewacji północnej – kolejne 2 donice. Wszystkie donice obsadzono świdoliwą Lamaczką, lawendą wąskolistną i kosodrzewiną.
3. W odległości kilku metrów od elewacji wschodniej budynku Urzędu, w pasie drogowym Placu Wszystkich Świętych, zlokalizowany jest skwer o powierzchni ok. 500-600 m² z trawnikiem, kwietnikiem sezonowym (turzyca, szalwia), terenem obsadzonym roślinami okrywowymi (bluszcz) oraz 5 drzewami (klon srebrzysty, klon zwyczajny, 3 magnolie).

⁶² Krzewów podczas oględzin nie liczono.

Skwer, jak również zlokalizowany na nim pomnik prezydenta Krakowa Mikołaja Żybkiewicza, otoczone są żywopłotem (bukszpan wieczniezielony, cis pośredni). Na skwerze ustawiono 7 ławek.

4. Na dziedzińcu wewnętrznym budynku Urzędu zlokalizowany jest trawnik o pow. ok. 600 m² wraz z kwietnikiem sezonowym o pow. ok. 100 m² (begonia, aksamitka) oraz 10 lipami drobnolistnymi.
5. Przy elewacji południowej budynku Urzędu (od strony ulicy Poselskiej) zlokalizowany jest trawnik o pow. ok. 30 m² z 3 krzewami (2 śnieguliczki, hibiskus) oraz 3 drzewami (głóg). Kolejnych 6 głógów (jeden uschnięty) zlokalizowanych jest przy parkingu pod ścianą budynku Urzędu przy ul. Poselskiej.

(dowód: akta kontroli str. 467-468)

Gmina Kraków:

- 1) uzyskała z tytułu opłat i kar za usunięcie drzew i krzewów dochody w wysokości 753,3 tys. zł w 2015 r., co stanowiło 0,02% ogółu dochodów gminy, 1 745,4 tys. zł w 2016 r. (0,04%) oraz 19,9 tys. zł w I kw. 2017 r. Innymi, pozabudżetowymi środkami na utrzymywanie terenów zieleni i zadrzewień nie uzyskiwała – z wyjątkiem 10,5 tys. zł z wojewódzkiego funduszu gospodarki wodnej w 2015 r.;
- 2) wydatkowała na tereny zielone:
 - w 2015 r.: 13 866,6 tys. zł, co stanowiło 0,33% ogółu wydatków gminy, z tego 12 366,8 tys. zł na utrzymanie i pielęgnację (89,2%), 122,4 tys. zł na zakup sadzonek drzew i krzewów (0,9%), 216,6 tys. zł na działalność edukacyjną i informacyjną (1,6%) i 1 160,7 tys. zł na wydatki inne – wynagrodzenie pracownika gospodarczego, ogródki jordanowskie, zewnętrzne siłownie, boiska, parki street workout, wywóz odpadów zieleni, wycinka, zakup używanego sprzętu do pielęgnacji terenów zielonych, zakup nasion traw, kory i nawozu (8,4%);
 - w 2016 r.: 4 340,3 tys. zł, co stanowiło 0,09% ogółu wydatków gminy, z tego 3 772,7 tys. zł na utrzymanie i pielęgnację (86,9%), 144,1 tys. zł na zakup sadzonek drzew i krzewów (3,3%), 134,2 tys. zł na działalność edukacyjną i informacyjną (3,1%) i 289,2 tys. zł na wydatki inne (6,7%);
 - w I kw. 2017 r.: 684,2 tys. zł, z tego 574,1 tys. zł na utrzymanie i pielęgnację (83,9%), 16,9 tys. zł na zakup sadzonek drzew i krzewów (2,5%), 8,4 tys. zł na działalność edukacyjną i informacyjną (1,2%) i 84,9 tys. zł na wydatki inne (12,4%).

(dowód: akta kontroli str. 576, 579, 594)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

Najbliższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że lokalizowanie nasadzeń zastępczych na terenie placu budowy, na którym wykorzystywany jest ciężki sprzęt, nie stwarza przyjaznego środowiska dla wzrostu młodych drzew i krzewów, co potwierdziły oględziny przeprowadzone w toku kontroli na terenie gminnej inwestycji *Rozbudowa budynku archiwum Urzędu Miasta Krakowa (etap I i II)* – niezależnie od ogólnie dobrej oceny stanu fitosanitarnego oglądanych roślin.

3. Współpraca z mieszkańcami w zarządzaniu zielenią miejską, działalność edukacyjna i informacyjna

*Opis stanu
faktycznego*

Zasady realizacji procesu budżetu obywatelskiego, w tym zasady zgłaszania propozycji zadań, warunki oceny formalnej oraz prawnej, reguły głosowania oraz warunki wyboru projektów do realizacji zostały określone w uchwałach Rady Miasta Krakowa⁶³. Prezydent Miasta Krakowa wydał zarządzenia m.in. w sprawie powołania Zespołu ds. budżetu obywatelskiego oraz w sprawie szczegółowej procedury realizacji budżetu obywatelskiego.

⁶³ W I edycji była to uchwała Nr XCIV/1465/14 Rady Miasta Krakowa z 20 lutego 2014 r. w sprawie budżetu obywatelskiego miasta Krakowa, w II edycji uchwała nr VII/107/15 z 11 lutego 2015 r. w sprawie Regulaminu budżetu obywatelskiego, w III edycji uchwała nr XXXIV/566/15 z 16 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu budżetu obywatelskiego.

W ramach budżetu obywatelskiego mieszkańcy Krakowa zgłosili ogółem w 2015 r. 499 projekty, w tym 61 (12,2%) dotyczących terenów zieleni, w 2016 r. – 452 (90,6% zgłoszonych projektów w roku poprzednim), w tym 35 (7,7%) projektów dotyczących zieleni, a w 2017 r. 395 (87,4% projektów z 2016 r.), w tym 43 (10,9%) projekty w zakresie zieleni.

W 2015 r. zrealizowano 27 projektów związanych z zielenią, tj. 44,3% zgłoszonych, w 2016 r. 20 projektów, tj. 57,1%, i w I kwartale 2017 r. 5 projektów, tj. 11,6%.

Koszt wszystkich zrealizowanych projektów wynosił w 2015 r. 2 399,7 tys. zł, w tym projekty dotyczące zieleni 1 032,0 tys. zł (43%), w 2016 r. 2 254,3 tys. zł, w tym 1 453,4 tys. zł (64,5%) dotyczące zieleni, i w I kwartale 2017 r. 750,0 tys. zł, w tym 260,0 tys. zł (34,7%) na tereny zielone.

Wg stanu na 19 lipca 2017 r. 8 projektów dotyczących zieleni wybranych do wykonania w ramach budżetu obywatelskiego w latach 2015-2017 nie zostało zakończonych we wcześniej wyznaczonych terminach. Głównymi przyczynami opóźnień były m.in. brak akceptacji Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wykonania zadania na terenie wpisanym do rejestru zabytków, konieczność uzyskania decyzji pozwolenia na budowę zadania lub sporządzenia dokumentacji projektowej.

(dowód: akta kontroli str. 250-254, 577, 594)

Współpracę UMK z organizacjami społecznymi zajmującymi się ochroną przyrody i zieleni regulowały dwa zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa⁶⁴. W Zespole Zadaniowym ds. Ochrony Zieleni (dalej: ZZOZ) uczestniczyli m.in. przedstawiciele Towarzystwa na Rzecz Ochrony Przyrody, Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego, Polskiego Klubu Ekologicznego Oddział Kraków. W pracach Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Ochrony Środowiska (dalej: KDO) uczestniczą przedstawiciele 16 organizacji pozarządowych m.in. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Piasków Wielkich, Obywatelski Komitet Ratowania Krakowa, Stowarzyszenie Zielone Kliny. W trakcie posiedzeń omawiane były przypadki postępowań, a opinia Zespołu była brana pod uwagę podczas formułowania treści decyzji administracyjnych. Organizacje brały także udział w postępowaniach na prawach strony w trybie art. 31 kpa oraz włączały się do prowadzonych przez Wydział Kształtowania Środowiska postępowań o wydanie decyzji zezwalających lub nie na wycinkę drzew. W UMK prowadzone były także konsultacje z organizacjami społecznymi w ramach prac związanych z opracowywaniem *Kierunków Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie na lata 2017-2030*.

(dowód: akta kontroli str. 30-59, 232-249, 485-495)

Współpracę UMK z radami dzielnic w zakresie ochrony zieleni regulowały Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie ZZOZ i KDO i miała ona stały charakter. Rady dzielnic były zapraszane do udziału w ogłędzinach drzew przeznaczonych do usunięcia. Tablice ogłoszeniowe rad dzielnic były wykorzystywane do publikowania obwieszczeń w trybie art. 49 kpa (informacje dotyczące postępowań z zakresu zezwoleń na usuwanie drzew).

(dowód: akta kontroli str. 30-59)

W kontaktach z mieszkańcami w zakresie ochrony zieleni UMK nie korzystał z narzędzi takich jak np. ankiety internetowe, geoankiety, serwisy i aplikacje telefoniczne, gdyż działania dotyczące urządzania i pielęgnacji terenów zielonych w Krakowie podejmował w ramach swoich zadań Zarząd Zieleni Miejskiej. Na stronach internetowych Urzędu były zamieszczane informacje o złożonych wnioskach o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów (informacje tekstowe i na mapie interaktywnej). Na portalu www.obserwatorium.um.krakow.pl zamieszczony został moduł umożliwiający podgląd wydawanych zezwoleń na usunięcie drzew oraz lokalizacje wykonanych nasadzeń zastępczych.

(dowód: akta kontroli str. 30-59)

W przypadkach prowadzonych postępowań w sprawie usunięcia drzew w związku z kolizją inwestycji z zielenią Inwestor miał możliwość uzyskania uzgodnienia (promesy) w zakresie

⁶⁴ Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa nr 2638/2014 z 19 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu oraz zasad funkcjonowania Komisji Dialogu Obywatelskiego https://www.bip.krakow.pl/zarzadzenie/2014/2638/w_sprawie_przyjecia_Regulaminu_tworzenia_oraz_zasad_funkcjonowania_Komisji_Dialogu_Obywatelskiego.html oraz nr 1753/2016 z 4 lipca 2016 r. w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego ds. ochrony zieleni (ze zmianami) http://www.bip.krakow.pl/zarzadzenie/2016/1753/w_sprawie_powolania_Zespołu_Zadaniowego_ds._ochrony_zieleni.html.

ochrony środowiska i otrzymania decyzji udzielającej pozwolenie na budowę. Inwestor miał możliwość ograniczenia zakresu inwestycji i zachowania części drzew pierwotnie przeznaczonych do usunięcia. W zamian za usuwanie drzew nakazywano nasadzenia niejednokrotnie w większej liczby niż liczba drzew do usunięcia. W opiniach sporządzanych przez Wydział Kształtowania Środowiska zawierane były warunki ochrony jak największej liczby istniejących drzew, zabezpieczenia drzew na czas budowy oraz konieczności utrzymania wysokich standardów przyrodniczych dla danego terenu (ograniczenia likwidacji terenów zieleni).

(dowód: akta kontroli str. 485-495)

W badanym okresie UMK w ramach działań edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych dotyczących ochrony przyrody, zieleni oraz zadrzewień zrealizował:

- druk i rozprowadzenie 9 rodzajów ulotek, m.in. Projektowanie zieleni na terenach miejskich, Drzewa i krzewy w mieście, Przyroda Krakowa – użytki ekologiczne, rezerwat, Ochrona zieleni – biuletyn informacyjny,
- imprezy ekologiczne pn. Dni Ziemi i Krakowska Wystawa Ekologiczna (w latach 2014-2017 wydatkowano na ten cel 446,6 tys. zł), Krakowski Festiwal Recyklingu (w latach 2014-2017 wydatkowano 608,1 tys. zł), Rodzinny Piknik Ekologiczny (w latach 2016-2017 wydatkowano 224,5 tys. zł); podczas tych imprez prowadzona była zbiórka surowców wtórnych w zamian za sadzonki drzew i krzewów (w okresie od 2010 r. do kwietnia 2017 r. przekazano do posadzenia 200 630 sztuk roślin różnego rodzaju),
- kampanię informacyjną (w 2017 r.) dotyczącą zmiany ustawy o ochronie przyrody i promocji nasadzeń kompensujących (wydatkowano 100 tys. zł),
- program pn. Likwidacja barszczu Sosnowskiego na terenie województwa małopolskiego (wraz z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i we współpracy z Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie). W 2017 r. zabiegi likwidacyjne prowadzone były na 128 nieruchomościach o powierzchni 2,79 ha. Informacje dotyczące ochrony przyrody w tym zieleni i zadrzewień znajdowały się na stronach internetowych UMK, tj. http://www.bip.krakow.pl/?dok_id=17950, www.drzewozadrzewo.pl, <http://obserwatorium.um.krakow.pl/obserwatorium/>. Na stronie internetowej www.drzewozadrzewo.pl można było pobrać następujące materiały: plakat, slajdery, kolorowanki dla dzieci, infografiki, spot informacyjny.

(dowód: akta kontroli str. 30-59, 485-495)

W badanym okresie do UMK wpłynęło 38 skarg związanych z terenami zieleni i usuwaniem drzew i krzewów, w tym 9 skarg w I kwartale 2017 r. Po trzy skargi zgłosiły Straż Miejska Miasta Krakowa i Zarząd Zieleni Miejskiej. 15 skarg dotyczyło wycinki drzew.

Komenda Miejska Policji w Krakowie w 2015 r. odnotowała 11 zgłoszeń związanych z terenami zielonymi i usuwaniem drzew, w 2016 r. 9 zgłoszeń (wszystkie postępowania umorzono lub odmówiono ich wszczęcia). W I kwartale 2017 r. odnotowano 20 zgłoszeń (14 postępowań umorzono lub odmówiono ich wszczęcia, a 6 postępowań było w trakcie).

Straż Miejska Miasta Krakowa odnotowała w 2015 r. 266 zgłoszeń dotyczących wycinki drzew, w 2016 r. 242 zgłoszenia i w I kwartale 2017 r. 600. W sytuacjach ujawnienia nieprawidłowości Straż Miejska kierowała sprawy do Wydziału Kształtowania Środowiska UMK.

(dowód: akta kontroli str. Pismo 17-22, 24-29)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁵ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń

⁶⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w zakresie objętym kontrolą Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych i nie oczekuje od Pana Prezydenta odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, dnia 17 sierpnia 2017 r.

Kontrolerzy:

Piotr Smyrak
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

Agata Brzeska-Lebiecka
Doradca prawny